

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

LATGALES PLĀNOŠANAS REĢIONS

DAUGAVPILS NOVADA NAUJENES BĒRNU NAMS

SATURA RĀDĪTĀJS

Satura rādītājs	2
Termini un saīsinājumi.....	3
Ievads.....	7
1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums	8
2. Esošā situācija	12
2.1. Naujenes BSAC izvietojums un pieejamība	12
2.2. Naujenes BSAC darbības vēsture.....	15
2.3. Informācija par Naujenes BSAC esošajiem bērniem.....	16
2.4. Naujenes BSAC personāla resursi	18
2.5. Naujenes BSAC infrastruktūras un funkcionālā pielietojuma analīze	20
2.6. Naujenes BSAC budžets un ienākumu avoti.....	23
3. Priekšlikumi institūcijas reorganizēšanai	25
3.1. Naujenes BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm	25
3.2. Ēku turpmākā izmantošana	27
3.3. Risinājumi infrastruktūras pielāgojumiem	29
3.4. Bērnu pārvietošanas plāns.....	30
3.5. Personāla resursu turpmākas izmantošanas plāns	31
3.6. Veicamās darbības, atbildīgie un laika grafiks	35
3.7. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti.....	37
4. Pielikumi.....	38
1. PIELIKUMS: Naujenes BSAC bērniem nepieciešamie pakalpojumi saskaņā ar individuālo vajadzību izvērtējumu.....	38
2. PIELIKUMS: Izglītības iestāžu pieejamība	41
3. PIELIKUMS: Naujenes BSAC ēku tehniskā stāvokļa novērtējums.....	42
4. PIELIKUMS: Naujenes BSAC ēku un telpu fotofiksācija	46
5. PIELIKUMS: Naujenes BSAC darbiniekiem rekomendējamās apmācību tēmas	63

TERMINI UN SAĪSINĀJUMI

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
ANO pamatnostādnes	ANO ģenerālā asamblejā pieņemtā rezolūcija Nr. 64/142 "Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi". ¹
Audzūģimene	Ģimene vai persona, kas nodrošina aprūpi bērnam, kuram uz laiku vai pastāvīgi atņemta viņa ģimenes vide vai kura interesēs nav pieļaujama palikšana bioloģiskajā ģimenē līdz brīdim, kad bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts, viņam nodibināta aizbildnība vai bērns ievietots bērnu aprūpes iestādē. ²
Audzūģimene vienas ģimenes bērniem	Īpaši sagatavota audzūģimene, kas nodrošina aprūpi ģimenes vidē vienas ģimenes dažāda vecuma bērniem vai bērniem, kuriem ir radniecības saites (t.sk. pusbrāļiem, pusmāsām).
Audzūģimene zīdaiņiem	Īpaši sagatavota audzūģimene, kas nodrošina aprūpi ģimenes vidē zīdaiņiem un bērniem līdz 3 gadu vecumam.
Ārpusģimenes aprūpe	Aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audzūģimenē, bērnu aprūpes iestādē. ³ Starptautiskos normatīvos aktos ārpusģimenes aprūpes jēdziena vietā tiek izmantots alternatīvās aprūpes jēdziens.
Bārenis	Bērns, kura vecāki ir miruši vai likumā noteiktajā kārtībā atzīti par mirušiem. ⁴
Bez vecāku gādības palicis bērns	Bērns, kura vecāki nav zināmi, ir pazuduši vai ilgstošas slimības dēļ nespēj realizēt aizgādību vai kura vecākiem atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības. ⁵
Bērna aprūpe	Ikdienu uzturēšana, kas ietver ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu, audzināšanu, kā arī garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu neatkarīgai dzīvei. ⁶
Daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu centrs	Centrs, kas nodrošina vairāku veidu sociālos pakalpojumus dažādām klientu grupām, kā arī iesaista klientus sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes pasākumos, nepieļaujot savstarpēji nesaderīgu klientu grupu darbību vienlaikus. ⁷
Deinstitutionalizācija	Pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimenes vidē. ⁸ DI ir ilgstošs process, kura laikā pakalpojumus institūcijās aizstāj ar pakalpojumiem personas dzīvesvietā.
ES Kopējās vadlīnijas	Eiropas Komisijas izstrādātas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionāliem uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem. ⁹

¹ ANO Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi. Pieejams: www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/akti/guidelines.pdf

² BTAL 1. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

³ Bērnu tiesību aizsardzības likums. 1. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁴ BTAL. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁵ BTAL. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁶ Vecāku tiesības un pienākumi. Pieejams: www.bti.gov.lv/lat/tiesibas_un_pienakumi/vecaku_tiesibas_un_pienakumi/

⁷ Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem. XXIII nodaļa.

⁸ Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam. Pieejams: www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

⁹ Publicētas: 2013. Gads, Pieejams: www.deinstitutionalisationguide.eu

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
Ģimenes atbalsta centrs	Vieta, kurā nodrošina dažādus sociālos pakalpojumus (piemēram, sociālo darbu vai karitatīvo sociālo darbu, sociālo aprūpi un/vai sociālo rehabilitāciju) ģimenēm un bērniem ikdienas funkcionēšanas prasmju uzlabošanai (piemēram, savstarpējo attiecību, saskarsmes un konfliktu risināšanas prasmju attīstīšanai).
Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums	Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma vieta un forma, kurā paredz bērna aprūpēšanu mazās grupās atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām un bērna labākajām interesēm, kas veicina ģimenisku sajūtu un individuālu pieeju, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (šī aprūpe tiek organizēta speciāli izveidotās grupās). ¹⁰
Individuālo vajadzību izvērtēšana	Process, kura gaitā tiek noteikts bērna stāvoklis, situācija, raksturlielumi u.c. rādītāji. ¹¹
Jauniešu māja	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas atsevišķas dzīvokļa tipa telpas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kas sasnieguši 15 gadu vecumu. ¹²
Juridiski brīvs bērns	Bērns, kura vecākiem ar tiesas spriedumu atņemtas aizgādības tiesības vai viņi piekrituši adopcijai.
Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi	Sociālie pakalpojumi "Eiropas kopējo vadlīniju pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītu aprūpi" izpratnē, kas tiek sniegti vai plānoti ārpus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (VSAC un BSAC). Šie sociālie pakalpojumi personai sniedz atbalstu FT radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, un bērnu gadījumā – augt ģimenes vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību. Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver aprūpi ģimenes vidē: pie aizbildņa vai audžuģimenē, kā arī uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai "jauniešu mājā". ¹³
SOS ģimene	Ģimene, kas nodrošina aprūpi bērniem ģimeniskā vidē institūcijas ietvaros: Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas izveidotā SOS bērnu ciematā vai mājā, kas integrēta vietējā kopienā.
Specializētā audžuģimene	Īpaši sagatavota audžuģimene, kura nodrošina bērna vecumam, individuālajai attīstībai un sociālajām iemaņām atbilstošu aprūpi ¹⁴ - piemēram, specializētā audžuģimene bērniem ar GRT, FT. Specializētai audžuģimenei nepieciešama speciāli sagatavota vide, zināšanas, prasmes bērna uzņemšanai un aprūpei. ¹⁵
Standarti	FICE (Fédération Internationale des Communautés Educatives), IFCO

¹⁰ European Expert Group on the Transition from Institutional to Family Based Care. "Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care". 28.lpp Pieejams: <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf>

¹¹ Bērna attīstības vērtēšanas kritēriju un individuālā izvērtējuma metodika. Pieejams: www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/5/bernu_novertesanas_metodika_15022016.pdf

¹² BTAL, 37.panta astotā daļa. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>, MK 338, 43.punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/291788-prasibas-socialo-pakalpojumu-sniedzjiem>

¹³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitutionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam. 3.lpp Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

¹⁴ Latvijā pirmā pētījuma par audžuģimenēm prezentācija. http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/6/faktu_lapa_31102016.pdf

¹⁵ Sociālo pakalpojumu aģentūra. "Specializētās audžuģimenes - ārpusģimenes aprūpes modeļa attīstība Latvijā". <http://www.krize.lv/petijums-par-latvijas-audzugimenem/>

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
	(International Foster Care Organisation - Starptautiskā Audžuvecāku organizācija) un SOS Children's Villages (SOS bērnu ciemati) izstrādāti ārpusģimenes aprūpes kvalitātes standarti Eiropā. "Standarti bērnu alternatīvai aprūpei". ¹⁶
Terapeitiskā audžuģimene	Īpaši sagatavota audžuģimene, kas nodrošina aprūpi bērniem, kam pārciestās vardarbības pieredzes rezultātā ir grūtības veidot attiecības un uzticēties, kas cieš no depresijas, kam ir problēmas ar dusmu kontroli. ¹⁷

SAĪSINĀJUMI	SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
BSAC	ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem
BSAC bērni	ārpusģimenes aprūpē esoši bērni un jaunieši līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus BSAC pakalpojumus
BTAL	Bērnu tiesību aizsardzības likums
DI	Deinstitutionalizācija
DSPC	Daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu centrs
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUR	Eiro
FT	funkcionālie traucējumi
GRT	garīga rakstura traucējumi
ĢVPP	ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums
LNAP	Latvijas Nacionālais attīstības plāns
LPR	Latgales plānošanas reģions
LR LM	Labklājības ministrija
MK	Ministru kabinets
MK 313	Ministru kabineta 16.06.2015. noteikumi Nr.313 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitutionalizācija" īstenošanas noteikumi"
MK 338	Ministru kabineta 13.06.2017. noteikumi Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem"
Naujenes BSAC	Daugavpils novada Naujenes bērnu nams
n.d.	nav datu
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Projekts	Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēts projekts Nr.9.2.2.1./15//005 „Deinstitutionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā”

¹⁶ Quality4Children Standards. Pieejams: www.sos-childrensvillages.org/publications/resources/quality4children-standards

¹⁷ UK Fostering. Fostering Information. Pieejams: <http://ukfostering.org.uk/fostering-information/therapeutic-fostering/>

SAĪSINĀJUMI	SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS
SBSP	sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPSR	Valsts informācijas sistēma "Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs"

IEVADS

Pamatojoties uz Latgales plānošanas reģiona projektu “Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā” un LPR un SIA “Dynamic University” starpā noslēgto līgumu par DI plāna izstrādi, SIA “Dynamic University” ir veikusi LPR bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijas plānu izstrādi.

Šis reorganizācijas plāns ir izstrādāts **Daugavpils novada Naujenes bērnu namam**. Reorganizācijas plānu veido trīs nodaļas – reorganizācijas mērķis un pamatojums, Naujenes BSAC esošās situācijas apraksts un priekšlikumi institūcijas reorganizēšanai.

Reorganizācijas mērķa un pamatojuma sadaļā skaidrota nepieciešamība pēc pārmaiņām bērnu aprūpē, lai nodrošinātu bērna labākajām interesēm, individuālajām vajadzībām un mūsdienu prasībām un starptautiskajiem standartiem atbilstošu aprūpi.

Esošās situācijas aprakstā ir ietverta informācija par Naujenes BSAC – vēsturi, atrašanās vietu un iestādes sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, iestādē esošajiem bērniem un personālu, kā arī Naujenes BSAC ēku infrastruktūru un budžetu.

Priekšlikumi Naujenes BSAC reorganizēšanai nodaļā sniegti priekšlikumi institūcijas reorganizēšanai, t.sk. iespējas ēkas turpmākai izmantošanai, bērnu turpmākai aprūpei un personāla resursu turpmākai izmantošanai. Nodaļas noslēgumā apkopots indikatīvais reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējuma apjoms un avoti, kā arī pievienots laika grafiks ar reorganizācijas procesā veicamajām aktivitātēm un atbildīgajiem.

Reorganizācijas plāna izstrādē tika izmantotas vairākas datu un informācijas ieguves metodes: informācijas pieprasīšana Naujenes BSAC, tikšanās ar vadību, darbiniekiem un Daugavpils novada pašvaldību, darbinieku anketēšana, Naujenes BSAC ēkas tehniskā apsekošana.

1. REORGANIZĀCIJAS MĒRĶIS UN PAMATOJUMS

Naujenes BSAC reorganizācijas mērķis ir rast risinājumus, lai uzlabotu situāciju bērniem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, kuri šobrīd dzīvo un saņem pakalpojumus Naujenes BSAC, pārveidojot ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu SBSP, atbilstoši starptautiskām vadlīnijām bērnu alternatīvai aprūpei.

Laika gaitā pasaules praksē par neapstrīdamu ir kļuvusi atziņa, ka dzīve institūcijā negatīvi ietekmē bērna garīgo un fizisko attīstību, kā arī būtiski ierobežo viņa nākotnes perspektīvas. Šai nostājai ir pievienojusies arī Latvija, īstenojot starptautiskajiem principiem atbilstošu deinstitucionalizācijas procesu, kura mērķis ir attīstīt cilvēktiesību dokumentos nostiprinātus un bērnu vajadzībām atbilstošus, ģimeniskai videi pietuvinātus, sabiedrībā balstītus pakalpojumus bērniem, kas palikuši bez vecāku aprūpes. Šī mērķa sasniegšanai Latvijā tiek pilnveidots tiesiskais regulējums, kā arī, izmantojot ES fondu līdzekļus, veiktas praktiskas darbības vides un pakalpojumu pilnveidošanas jomā.

Bērni ir sabiedrības neaizsargātākā daļa, kuras tiesības tiek pārsvarā realizētas ar citu personu palīdzību, un šī iemesla dēļ bērni ir īpaši aizsargājami. **ANO Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas**¹⁸ 25. panta 2. daļa nosaka, ka bērniem ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību.

Bērnu cilvēktiesības un standartus paredz **ANO Bērnu tiesību konvencija**¹⁹ (turpmāk tekstā – Bērnu tiesību konvencija), kas satur pamata cilvēktiesību uzskaitījumu, kuras bērni bauda bez jebkādas diskriminācijas: tiesības uz izdzīvošanu, tiesības uz pilnvērtīgu attīstību, aizsardzību no traumējošas ietekmes, ļaunprātīgas izmantošanas un ekspluatēšanas, tiesības baudīt ģimenes dzīvi, kultūru un sociālo dzīvi, kā arī aizsargā bērna tiesības, nosakot standartus veselības aprūpē, izglītībā, juridiskajiem, civilajiem un sociālajiem pakalpojumiem. Bērnu tiesību konvencijas dalībvalstīm ir pienākums pieņemt lēmumus un rīkoties atbilstoši bērna labākajām interesēm. Saskaņā ar Bērnu tiesību konvencijas preambulu dalībvalstis ir atzinušas, ka ģimene ir sabiedrības pamatšūniņa un visu tās locekļu, it sevišķi bērnu, izaugsmes un labklājības dabiskā vide. Preambulas pamatprincipi nosaka, ka katra bērna interesēs ir augt apstākļos, kas nodrošina pilnvērtīgu un harmonisku attīstību, proti, augt ģimenē, mīlestības un izpratnes atmosfērā, būt drošībā, saņemt īpašu aizsardzību, kā arī būt sagatavotam patstāvīgai dzīvei sabiedrībā. Bērnu tiesību konvencijas 20. pants nosaka, ka bērnam, kuram īslaicīgi vai pastāvīgi nav savas ģimenes vai kuru viņa paša interesēs nedrīkst atstāt ģimenē, ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību, un ka dalībvalsts saskaņā ar saviem tiesību aktiem nodrošina šādam bērnam alternatīvu aprūpi primāri ģimeniskā vidē.

Deklarācijas par bērnu aizsardzības un labklājības sociālajiem un tiesiskajiem principiem, it īpaši ja bērnus nodod audzināšanā un adoptē nacionālā un starptautiskā līmenī²⁰, 4. pantā noteikts, ka gadījumos, kad bērna paša vecāku aprūpe ir nepieejama vai neatbilstoša, jāapsver bērna radnieku, audžuģimeņu vai adoptētāju ģimenes aprūpe, vai nepieciešamības gadījumā – piemērotu bērnu iestāžu aprūpe. Tādējādi iepriekšminētā deklarācija nosaka prioritāro secību bērna vislabākajām interesēm atbilstoši ārpusģimenes aprūpes formai.

ANO Pamatnostādņu par bērnu alternatīvo aprūpi²¹ (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) 5. punkts paredz, ka gadījumos, kad bērna ģimene, pat saņemot attiecīgu atbalstu, nespēj par bērnu pienācīgi gādāt vai to pamet, vai atsakās no tā, par bērna tiesību aizsardzību un pienācīgas alternatīvas aprūpes nodrošināšanu ir atbildīga valsts un tieši valsts uzdevums ir ar kompetento iestāžu starpniecību nodrošināt pārraudzību pār jebkura alternatīvā

¹⁸ ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija. Pieejams: <http://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/tiesibu-akti/ano-dokumenti/ano-vispareja-cilvektiesibu-deklaracija>

¹⁹ ANO Bērnu tiesību konvencija. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1150>

²⁰ 41/85. UN Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally. Pieejams: <http://www.un.org/documents/ga/res/41/a41r085.htm>

²¹ UN Guidelines for the Alternative Care of Children. Pieejams: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/64/142&referer=/english&Lang=E

aprūpē esoša bērna drošību, labklājību un attīstību. Turklāt valstij ir jāizstrādā un jāīsteno vispusīgi pasākumi bērnu labklājībai un aizsardzībai, pievēršot uzmanību esošo alternatīvās aprūpes iespēju uzlabošanai saskaņā ar pamatnostādņēs noteiktajiem principiem. Pamatnostādņu 12. punkts nosaka, ka bērniem alternatīvajā aprūpē ir svarīgi nodrošināt stabilas mājas un apmierināt viņu pamatvajadzības pēc drošas un pastāvīgas piesaistes aprūpētājam, turklāt pastāvīga risinājuma rašana ir galvenais mērķis. 53. punkts paredz valsts pienākumu veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai apmierinātu katru bez vecāku gādības palikuša bērna konkrētās psihoemocionālās, sociālās un citas vajadzības, turklāt priekšroku dodot ar ģimeni un vietējo sabiedrību saistītiem risinājumiem. Saskaņā ar Pamatnostādņu 21. punktu bērna ievietošanu iestādē ir uzskatāma par izņēmuma gadījumu un piemērojama tikai sevišķos gadījumos, kad šāda vide konkrētam bērnam ir īpaši piemērota, vajadzīga un konstruktīva un vislabāk atbilst viņa interesēm. Pamatnostādņu 22. punktā īpaši akcentēts, ka bērniem, kas jaunāki par 3 gadiem, alternatīvā aprūpe jānodrošina ģimenēs. Pamatnostādņu 23. punkts tieši attiecas un deinstitucionalizāciju un nosaka, ka valstīs, kurās vēl aizvien ir lielas aprūpes iestādes, jāizstrādā alternatīvas, kas ļaus šīs iestādes pakāpeniski likvidēt, īstenojot vispārēju deinstitucionalizācijas stratēģiju, turklāt šim mērķim valstij jānosaka aprūpes standarti, lai nodrošinātu tādu kvalitāti un apstākļus, kas veicinātu bērna attīstību, piemēram, individualizētu aprūpi un aprūpi mazās grupās, un atbilstoši šiem standartiem jāvērtē esošās iestādes. Papildus tam, Pamatnostādņu 123. punkts nosaka iestāžu standartu vispārējo ietvaru – aprūpes iestādēm jābūt mazām un organizētām atbilstīgi bērna tiesībām un vajadzībām, un to videi jābūt pēc iespējas tuvai ģimenes vai nelielas grupas videi. Turklāt iestāžu vispārīgajam mērķim jābūt pagaidu aprūpei un aktīvai dalībai bērna atkalapvienošanā ar ģimeni, vai, ja tas nav iespējams, stabilas aprūpes nodrošināšanai alternatīvā ģimenes vidē.

Gan Pamatnostādņēs, gan **ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām**²² ir nostiprināts, ka aprūpe ģimeniskā vidē ir optimāls alternatīvās aprūpes veids, kas nodrošina bērnu aizsardzību un attīstību. Turklāt Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām ir skaidri noteikts, ka gadījumā, ja tuvākie ģimenes locekļi nespēj rūpēties par bērnu ar invaliditāti, dalībvalstis dara visu iespējamo, lai nodrošinātu alternatīvu aprūpi, ko var sniegt attālākie radnieki, bet, ja tas nav iespējams, tad ģimenes vidē sabiedrībā.

ANO Bērnu tiesību komitejas vispārējo komentāru par bērnu tiesību īstenošanu jauniešu periodā²³ 53. punktā norādīts, ka jauniešu ārpusģimenes aprūpē priekšroka ir dodama audžuģimenēm vai nelielām jauniešu mājām, nepieļaujot daudzkārtēju aprūpes formu un iestāžu maiņu. Kā arī valstis tiek aicinātas darīt visu iespējamo, lai jauniešu ievietošana iestādēs tiktu izmantota tikai kā galējais līdzeklis.

Eiropas Komisijas stratēģijā “Eiropa 2020”²⁴ viens no stratēģijas mērķiem ir nabadzības un sociālās atstumtības mazināšana. Šī mērķa sasniegšanai valstīm ir jāuzlabo ģimenes atbalsta un alternatīvu aprūpes iestāžu kvalitāte, jāstiprina bērnu aizsardzības un sociālie pakalpojumi profilakses jomā, jāpalīdz ģimenēm pilnveidot bērnu audzināšanas iemaņas nestigmatizējošā veidā, vienlaikus nodrošinot, ka bērni, kuru vecākiem ir atņemtas aizgādības tiesības, aug vidē, kura atbilst viņu vajadzībām. **Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016.-2021. gads)**²⁵ akcentē nepieciešamību valstīs, kur joprojām pastāv lielas aprūpes iestādes, īstentot deinstitucionalizāciju attiecībā uz šo bērnu aprūpi, jo īpaši tad, ja bērni ir jaunāki par trīs gadiem. **Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikums Nr. CM/Rec(2013)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu ar invaliditāti pilnīgas iekļaušanas sabiedrībā nodrošināšanu**²⁶, atsaucoties uz deinstitucionalizācijas procesu Eiropas valstīs, vienlaicīgi norāda uz nepieciešamību nodrošināt alternatīvus, sabiedrībā balstītus pakalpojumus.

²² ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1630>

²³ United Nations Committee on the Rights of the Child General comment No. 20 (2016) on the implementation of the rights of the child during adolescence (https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/404/44/PDF/G1640444.pdf?OpenElement)

²⁴ Komisijas paziņojums. EIROPA 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:LV:PDF>

²⁵ Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016. – 2021. gads). Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/akti/strategy_for_the_rights_of_the_child_2016.pdf

²⁶ Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikums Nr. CM/Rec(2013)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu ar invaliditāti pilnīgas iekļaušanas sabiedrībā nodrošināšanu. Pieejams: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec%282013%292&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true>

Eiropas Komisijas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem²⁷ uzsver, ka sabiedrībā balstīti pakalpojumi bērnu gadījumā nozīmē bērna tiesības saņemt aprūpi ģimeniskā vidē nevis iestādē, kā arī agrīnās intervences preventīvos pasākumus un atbalstu ģimenēm. Eiropas Savienības mērķis izveidot iekļaujošu sabiedrību ir tiešā veidā saistīts ar valsts pienākumu kopumu īstenot deinstitucionalizāciju, tādējādi nodrošinot savas starptautiskās apņemšanās gan Eiropas, gan globālā griezumā.

Lai arī nebūdami ar tiesību akta spēku **Standarti bērnu ārpusģimenes aprūpei Eiropā**²⁸ (turpmāk tekstā – Standarti) ir būtisks dokuments, kas ļoti precīzi un visaptveroši paredz mērķus, pienākumus un konkrētu darbību vadlīnijas visā bērnu ārpusģimenes aprūpes procesā no brīža, kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi līdz pat patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Standarti nosaka ārpusģimenes aprūpes sistēmas organizēšanu atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām, vēršot fokusu uz ģimeniskas vides nodrošināšanu alternatīvajā aprūpē esošiem bērniem.

Lai bērnu institucionālās aprūpes sistēmu pārveidotu par mūsdienīgu, bērnu cilvēktiesībās balstītu un starptautiskajiem standartiem atbilstošu ģimeniskai videi pietuvinātu sociālu pakalpojumu, Latvija līdz 2020. gadam, piesaistot Eiropas Sociālā fonda finansējumu, īsteno deinstitucionalizāciju, pakāpeniski atsakoties no lielo bērnu aprūpes iestāžu pakalpojumiem un nodrošinot bērniem augšanu ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē.

Lai bērnu institucionālās aprūpes sistēmu pārveidotu par mūsdienīgu, bērnu cilvēktiesībās balstītu un starptautiskajiem standartiem atbilstošu ģimeniskai videi pietuvinātu sociālu pakalpojumu, Latvija līdz 2020. gadam, piesaistot ESF un ERAF finansējumu, īsteno deinstitucionalizāciju, pakāpeniski atsakoties no līdzšinējām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām un nodrošinot bērniem augšanu ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē.

Latvijas Republikas Satversmes²⁹ 110. pants nosaka, ka valsts aizsargā un atbalsta bērna tiesības, kā arī īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības. Tādējādi valsts ir atzinusi, ka bez vecāku gādības palikuši bērni ir īpaša personu kategorija, kura ir nepastarpināti atkarīga no valsts rīcības, un tāpēc ikviens politikas lēmums attiecībā uz šiem bērniem ir jāvērtē no bērna labāko interešu prizmas saskaņā ar starptautiskajos dokumentos un **Bērnu tiesību aizsardzības likumā** noteiktajiem principiem.

Viens no **Latvijas Nacionālā attīstības plānā 2014.-2020.gadam**³⁰ izvirzītajiem mērķiem ir panākt, ka bērni dzīvo labvēlīgā ģimeniskā vai ģimenei pietuvinātā vidē, un vardarbība ģimenē samazinās. Šī mērķa sasniegšanai ir noteikti veicamie uzdevumi: stiprināt alternatīvo ģimeņu (audžuģimenes, aizbildņi) kustību; pilnveidot ārpusģimenes aprūpes laikā bērnam sniegtos pakalpojumus; kā arī sekmēt ģimenisku vidi bērnu ārpusinstitūcijas aprūpes iestādēs un jauniešu sagatavotību dzīvei pēc ārpusģimenes aprūpes, nodrošinot sociālā dienesta atbalstu vismaz divus gadus pēc aprūpes pārtraukšanas, ceļot arī sociālo dienestu kapacitāti.

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā nospraustā mērķa detalizācija ir noteikta vairākos plānošanas dokumentos, proti:

- **Rīcības plānā deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020.gadam**³¹ tiek uzsvērts, ka ģimene ir labākā vide bērna attīstībai, ka aprūpe institūcijā atstāj negatīvu iespaidu uz bērnu, un bērnam ir svarīgi augt ģimenē vai tai pietuvinātā vidē. Turklāt šis plāns arī paredz deinstitucionalizācijas procesa norisi, darbības virzienus un sasniedzamos rezultātus.
- **Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam**³² pirmais rīcības virziens ir deinstitucionalizācija un cieši ar to saistītais otrais virziens – sabiedrībā balstīti, pēctecīgi un klienta individuālajām vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi.

²⁷ Eiropas komisijas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem. Pieejams: www.deinstitutionalisationguide.eu

²⁸ Quality4Children Standarts. Pieejams: www.quality4children.info

²⁹ Latvijas Republikas Satversme. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=57980>

³⁰ Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014. – 2020.gadam. Pieejams: http://www.varam.gov.lv/lat/pol/ppd/ilgtsp_att/?doc=13858

³¹ Rīcības plāns deinstitucionalizācijas ieviešanai 2015.-20120.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

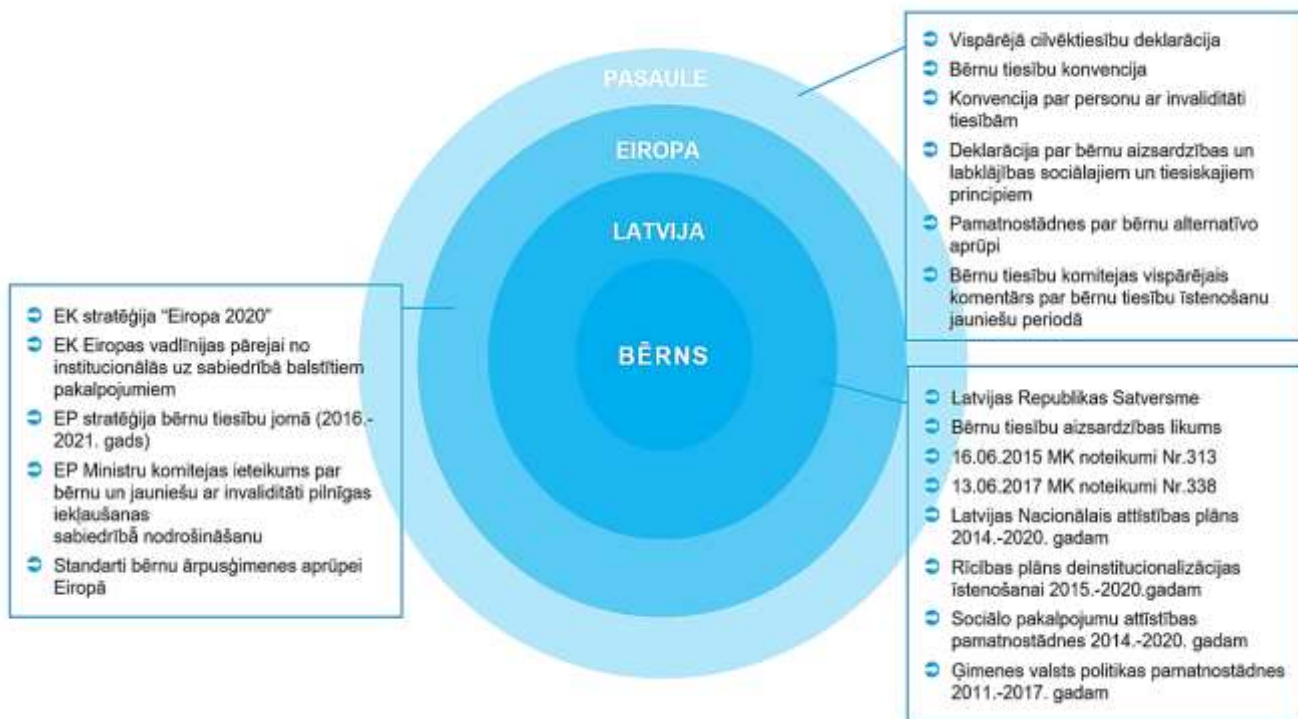
³² Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/lmpam_290713_sp.pdf

- Savukārt Ģimenes valsts politikas pamatnostādņēs 2011.-2017. gadam³³ ir konstatētas problēmas, kas tieši ir saistītas ar bērnu ārpusģimenes aprūpi, tajā skaitā, ka daļai bērnu ārpusģimenes aprūpes laikā nav pieejami audžuģimenes pakalpojumi, kā arī nav iespējams atrast aizbildni; bērniem ārpusģimenes aprūpes laikā ir jādzīvo bērnu aprūpes iestādēs, kur ģimeniskas vides nodrošināšanas iespējas ir ierobežotas; ārpusģimenes aprūpes iestāžu sniegto pakalpojumu nevar uzskatīt par pilnībā kvalitatīvu, jo pastāv personāla izglītības un kvalifikācijas nepietiekamība, bērni netiek pilnvērtīgi sagatavoti patstāvīgai dzīvei, pastāv finanšu un cilvēkresursu trūkums; lielais bērnu skaits ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās un grupās ierobežo personāla spējas apmierināt bērna individuālās vajadzības, kas nelabvēlīgi ietekmē bērna turpmāko psihisko un fizisko attīstību. Šis konstatēto problēmu uzskaitījums atspoguļo pastāvošās sistēmas neatbilstību Pamatnostādņēm un ir rīcības iemesls sistēmas pārkārtošanai deinstitucionalizācijas procesa rezultātā, lai nodrošinātu bērniem ārpusģimenes aprūpi, kur pēc iespējas bērns saņemtu visu to pašu audzināšanu un aprūpi, kādu viņam būtu vajadzējis saņemt no saviem vecākiem.

MK 313 nosaka pasākuma mērķi – palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem, par vienu no mērķgrupām nosakot tieši ārpusģimenes aprūpē esošos bērnus un jauniešus līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus. Savukārt **MK 871** kā mērķi nosaka sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidi un attīstību pašvaldībās. Šie noteikumi jau konkrēti nosaka pasākumu kopumu deinstitucionalizācijas procesā.

MK 338, kas stājas spēkā 01.07.2017, nosaka prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kā arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām. Ar šiem noteikumiem Latvijas normatīvajā regulējumā tiek nostiprināti starptautiskajos dokumentos un nacionālajos politikas plānošanas dokumentos noteiktie labākai praksei atbilstošie alternatīvās aprūpes pamatprincipi, tajā skaitā, Standartos noteiktais, ka bērnu aprūpes institūcijās bērnu skaits vienā grupā nepārsniedz 8 bērnus.

1.attēls: Būtiskākie ar deinstitucionalizācijas procesu saistītie politikas plānošanas un normatīvā regulējuma akti – PASAULE, EIROPA, LATVIJA.

³³ Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes 2011.-2017.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/lmpamn_200111_gvp.pdf

2. ESOŠĀ SITUĀCIJA

Šajā nodaļā apkopota informācija par Naujenes BSAC izvietojumu, pieejamību, vēsturisko attīstību, filiālē dzīvojošajiem bērniem, personāla resursiem, infrastruktūru un tās funkcionālo pielietojumu, kā arī pēdējo gadu (2014.-2016.) budžetu un ienākumu avotiem.

1. tabula: Naujenes BSAC pamatinformācija

Nosaukums	Daugavpils novada Naujenes bērnu nams
Pašvaldība	Daugavpils novada pašvaldība
Adrese	Daugavas iela 2, Krauja, Naujenes pag., Daugavpils nov., LV-5451
Mājas lapa	https://www.daugavpilsnovads.lv/pasvaldiba/socialais-darbs-un-veseliba/daugavpils-novada-sociala-aprupe/
Juridiskais statuss	Pašvaldības iestāde
Dibināšanas gads	1948. gads
Dibinātājs	Vecpils ciema padome Daugavpils rajons
Bērnu skaits (01.06.2017.)	35
LR LM Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrācijas datums un numurs	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija 02.03.2006. Nr. 100 Naujenes bērnu nama Mātes un bērna atbalsts centrs "Avotiņi" 20.03.2007. Nr. 239
Personāla skaits (01.06.2017.)	34

Avots: Naujenes BSAC sniegtie dati, Daugavpils novada pašvaldības mājas lapa, LM Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs

2.1. Naujenes BSAC izvietojums un pieejamība

Naujenes BSAC atrodas Daugavpils novada Naujenes pagasta Kraujas ciemā - 8,3 km attālumā no Daugavpils pilsētas. Pēc PMLP datiem iedzīvotāju skaits Naujenes pagastā ir 5 200, bet Daugavpils novadā - 24 000.³⁴

Sabiedriskā transporta pietura "Bērnamams" atrodas 350m attālumā no Naujenes BSAC.³⁵ No šīs pieturas tiek nodrošināta regulāra sabiedriskā transporta kustība uz Daugavpils pilsētu, vairākas reizes dienā abos virzienos.³⁶ Apdzīvoto vietu – Kraujas ciemu šķērso reģionālais autoceļš P65 4,6 km garumā, kas ir klāts ar asfaltbetona segumu un ir labā tehniskā stāvoklī.³⁷ Secināms, ka Naujenes BSAC sasniedzamība ir laba – ērti nokļūt gan ar sabiedrisko transportu, gan personīgo autotransportu.

Naujenes BSAC apkārtnē bērniem ir daļēji pieejami nepieciešamie **sadzīves, veselības aprūpes, SBSP, izglītības pakalpojumi un brīvā laika pavadīšanas iespējas.**

Tuvākajā apkārtnē (650m rādiusā) ir pieejami **pamata sadzīves pakalpojumi** – ir gan pasta vēstuļu kastīte, gan pārtikas veikals, tomēr, tā kā BSAC atrodas lauku teritorijā, pasta nodaļas pakalpojumi pieejami attālāk, nav pieejami tādi pakalpojumi kā frizieris un banka.

³⁴ Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās 01.01.2017. Pieejams: www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/Iedzivotaju%20reģistrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf

³⁵ Informācija par pieturvietu Pieejams: www.atd.lv/pieturvietas/10043

³⁶ Autobusu un vilcienu saraksti Pieejams: www.1188.lv/satiksmes

³⁷ Ministru kabineta noteikumi Nr.1104 3. pielikums. Vietējie autoceļi. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=198589>

Daudzveidīgi ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi ir pieejami Daugavpils reģionālajā slimnīcā 4,9km attālumā.

Saskaņā ar SPSR Naujenes BSAC apkārtnē ir pieejami dažādi **SBSP pakalpojumi** (skatīt 2. tabulu). 650m attālumā atrodas Naujenes sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības centra apkalpošanas punkts, kā uzdevums ir nodrošināt klientu vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.³⁸ Savukārt tuvākais dienas centrs atrodas 2,6 km attālumā.

Naujenes BSAC tuvākā pirmsskolas **izglītības iestāde** ir Naujenes pirmsskolas izglītības iestāde "Rūķītis" 1,2km attālumā. Tuvākās pamatskolas ir Lāču pamatskola 6,6 km un Naujenes pamatskola 8,8 km attālumā. Naujenes BSAC tuvākā vidusskolas atrodas Daugavpils pilsētā 8 km attālumā. Daugavpilī kopumā pieejamas 28 pirmsskolas izglītības iestādes un 18 vispārīgizglītojošās mācību iestādes, 4 profesionālās izglītības iestādes, tai skaitā 2 profesionālās izglītības kompetences centri, kā arī viena universitāte. Sīkāku informāciju par Naujenes BSAC apkārtnē esošajām izglītības iestādēm skatīt 2. pielikumā.

Naujenes BSAC tuvākās **brīvā laika pavadīšanas iespējas** ir Naujenes jauniešu iniciatīvas un sporta centrs un pagasta bibliotēka 750 m attālumā. Plašākas brīvā laika pavadīšanas iespējas bērniem un jauniešiem pieejamas Daugavpils pilsētā, kurā papildus izklaidēm pieejama daudzveidīga interešu izglītība.³⁹

2. tabula: Naujenes BSAC attālums līdz pakalpojumiem

PAKALPOJUMS	NOSAUKUMS	ADRESE	ATTĀLUMS ⁴⁰
1	2	3	4
VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMI	SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca"	Vasarnīcu iela 20, Daugavpils, LV-5417	4,9km
	SIA "Grīvas poliklīnika" ⁴¹	Lielā iela 42, Daugavpils, LV-5401	10,8km
SABIEDRĪBĀ BALSTĪTI SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	Naujenes bērnu nama Mātes un bērna atbalsta centrs "Avotiņi"	Daugavas iela 2, Krauja, Naujenes pag., Daugavpils nov., LV-5451	0
	Naujenes sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības centra apkalpošanas punkts	Meža iela 4, Krauja, Naujenes pag., Daugavpils nov., LV-5451	650m
	Naujenes sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības centrs; Dienas centrs	18. Novembra ielā 392, Vecstropu ciems, Naujenes pagasts, Daugavpils novads, LV-5413	2,6km
	Sociālās rehabilitācijas institūcija bez izmitināšanas SIA "Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centrs" Daugavpils filiāle	Čiekuru iela 5 - 2C, Daugavpils, LV-5413	4,3km
	Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāde "Sociālais dienests" Dienas centrs "Saskarsme"	Liepājas iela 4, Daugavpils, LV-5417	6,7km
	Sociālās rehabilitācijas institūcija bez izmitināšanas biedrības "Avolina" Alternatīvās sociālās rehabilitācijas centrs Latgalē	Turaidas iela 36, Daugavpils, LV-5417	6,7km
	Valsts SIA "Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca" struktūrvienība Specializētās darbnīcas	Lielā Dārza iela 60/62, Daugavpils, LV-5417	7,2km

³⁸ Naujenes sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības centrs Pieejams: naujene.lv/socialais-centrs/

³⁹ IZGLĪTĪBA UN ZINĀTNE Pieejams: <https://www.daugavpils.lv/lv/79>

⁴⁰ Aprēķināts izmantojot <https://www.google.lv/maps>, izmantojot autotransporta ceļus.

⁴¹ Poliklīnika sniedz sekundāro veselības aprūpi Daugavpils novada un pilsētas iedzīvotājiem Pieejams: kalkuni.lv/socialais-darbs/

PAKALPOJUMS	NOSAUKUMS	ADRESE	ATTĀLUMS ⁴⁰
1	2	3	4
	<i>personām ar GRT</i>		
	<i>Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāde "Sociālais dienests" Nakts patversme; Sociālā patversme</i>	<i>Šaurā iela 23, Daugavpils, LV-5410</i>	<i>7,7km</i>
	<i>Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāde "Sociālais dienests" Grupu dzīvokļi personām ar garīga rakstura traucējumiem; Ģimenes atbalsta centrs/patversme</i>	<i>Šaurā iela 26, Daugavpils, LV-5410</i>	<i>8km</i>
	<i>Sociālās rehabilitācijas institūcija bez izmitināšanas biedrības Kristīgai paaudžu kopībai "Tilts" struktūrvienība "Daugava"</i>	<i>Mazā Dārza iela 1 - 3, Daugavpils, LV-5404</i>	<i>8km</i>
	<i>Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāde "Sociālais dienests" Dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem</i>	<i>Arhitektu iela 21, Daugavpils, LV-5410</i>	<i>8,4km</i>
	<i>Daugavpils novada Sociālais dienests</i>	<i>Rīgas iela 2, Daugavpils, LV-5401</i>	<i>10,3km</i>
	<i>Biedrība "Latvijas Sarkanais Krusts"</i>	<i>Krišjāņa Valdemāra iela 13, Daugavpils, LV-5401</i>	<i>10,5km</i>
	<i>Višķu sociālās aprūpes centra Dienas aprūpes centrs invalīdiem un pensijas vecuma personām</i>	<i>Rūpes, Višķu tehnikums, Višķu pag., Daugavpils nov., LV-5481</i>	<i>22,2km</i>
	<i>Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija personām ar GRT - Sociālo pakalpojumu centrs "Pīlādzis"</i>	<i>Lielā iela 43, Kalupe, Kalupes pag., Daugavpils nov., LV-5450</i>	<i>35km</i>
	<i>Valsts sociālās aprūpes centra "Latgale" filiāle "Kalupe", Pusceļa mājas nodaļa personām ar GRT</i>	<i>Lielā iela 1, Kalupe, Kalupes pag., Daugavpils nov., LV-5450</i>	<i>36,3km</i>
SADZĪVES PAKALPOUMI	<i>Vēstuļu kastīte</i>	<i>Meža iela 4, Krauja, Naujenes pag., Daugavpils nov., LV-5451</i>	<i>650m</i>
	<i>Veikals</i>	-	<i>650m</i>
	<i>Pasts</i>	<i>Skolas iela 10, Naujene, Naujenes pag., Daugavpils nov., LV-5462</i>	<i>6,4km</i>
	<i>Banka</i>	<i>Daugavpils pilsētā</i>	<i>9,8</i>
BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJAS	<i>Naujenes jauniešu iniciatīvas un sporta centrs</i>	<i>Daugavas iela 34, Krauja, Naujenes pagasts, LV-5451</i>	<i>750m</i>
	<i>Naujenes tautas bibliotēka</i>	<i>Daugavas iela 31A, Kraujas ciems, Naujenes pagasts, Daugavpils novads, LV-5462</i>	<i>750m</i>
	<i>Naujenes novadpētniecības muzejs</i>	<i>Skolas ielā 1, Naujenes ciems, Naujenes pagasts, Daugavpils novads, LV 5462.</i>	<i>5,6km</i>
	<i>Daugavpils pilsēta</i>	-	<i>8,3km</i>

Avots: www.kalkuni.lv, www.1188.lv

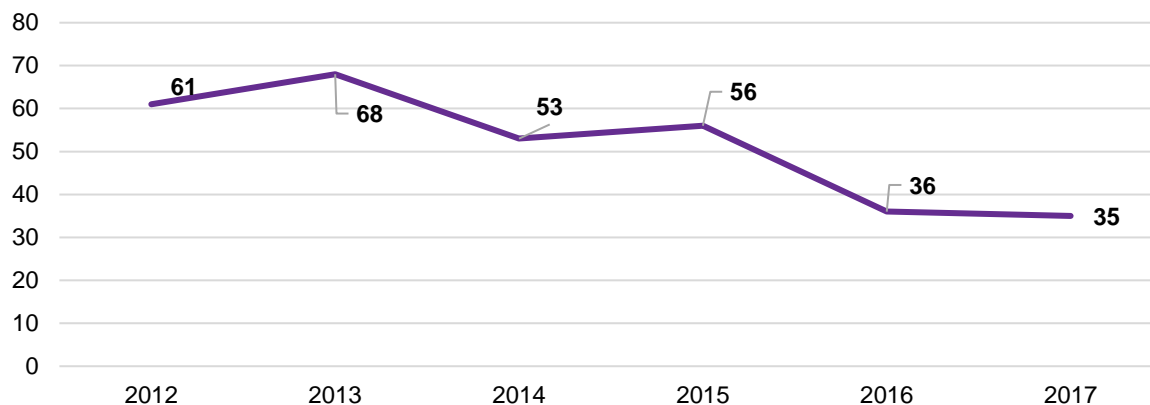
2.2. Naujenes BSAC darbības vēsture

Naujenes BSAC ir dibināts 1948. gadā un to ir dibinājusi Vecpils ciema padome. Šobrīd institūcija ir Daugavpils novada pašvaldības pārraudzībā.⁴² Naujenes BSAC nodrošina ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem. Institūcijai ir arī struktūrvienība Naujenes bērnu nama Mātes un bērna atbalsta centrs "Avotiņi", kurā tiek sniegti sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi pilngadīgām personām krīzes centrā.⁴³

Bērnu skaita izmaiņas Naujenes BSAC

Pēdējo piecu gadu laikā (2012.-2016.) bērnu skaits Naujenes BSAC ir samazinājies par 57% (skatīt 3.tabulu).

2. attēls: Naujenes BSAC klientu skaita izmaiņas

Avots: Naujenes BSAC sniegtie dati

Pēdējo trīs gadu laikā (2014.-2016.) Naujenes BSAC iestājušies vidēji 29 bērni gadā, bet izstājušies vairāk – vidēji 36 bērni gadā.⁴⁴ Galvenie izstāšanās iemesli 2014.gadā bija atgriešanās bioloģiskajā ģimenē un adopcija uz ārzemēm, 2015.gadā - atgriešanās bioloģiskajā ģimenē un nonākšana audžuģimenē, savukārt, 2016. gadā galvenie izstāšanās iemesli ir līdzīgi kā 2014. gadā – atgriešanās bioloģiskajā ģimenē, adopcija uz ārzemēm. Naujenes BSAC bērnu izstāšanās dinamiku un iemeslus skatīt 3. tabulā. Vidējais uzturēšanās ilgums institūcijā šobrīd esošajiem klientiem ir 2,9 gadi.

3. tabula: Naujenes BSAC klientu skaita izmaiņas

RĀDĪTĀJI	GADS		
	2014	2015	2016
1	2	3	4
BSAC klientu⁴⁵ kopskaits gada 31.decembrī	56	36	30
Uzņemti bērni	34	32	20
Izstājušies bērni	31	52	26
<i>atgriežoties pie vecākiem</i>	7	20	14
<i>nonākot audžuģimenē</i>	6	12	3
<i>adoptēti Latvijā</i>	0	2	0
<i>adoptēti uz ārzemēm</i>	7	8	4

⁴² Naujenes bērnu nams. www.daugavpilsnovads.lv

⁴³ LM Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs Pieejams: <https://www.lm.gov.lv/text/3444>

⁴⁴ Naujenes BSAC sniegtā informācija 207. gada jūnijā

⁴⁵ Saskaņā ar MK 338 institūcijā bērniem var uzturēties pilngadīgas personas līdz 24 gadu vecumam, kamēr iegūst izglītību, bet ne ilgāk kā līdz 2019. gada 1.septembrim.

RĀDĪTĀJI	GADS		
	2014	2015	2016
1	2	3	4
nonākot aizbildnībā	5	2	2
uzsākot patstāvīgu dzīvi	4	7	3
pārvietojot uz citu bērnu sociālās aprūpes centru	2	1	0
cits	0	0	0

Avots: Naujenes BSAC Pārskats par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2014., 2015., 2016.gada dati

2.3. Informācija par Naujenes BSAC esošajiem bērniem

2017. gada 1. jūnijā Naujenes BSAC pakalpojumus saņēma 35 bērni, no kuriem 16 ir meitenes un 19 ir zēni. Lielākā daļa bērnu (24) ir pusaudži vecumā 12-17 gadi. 22 bērni ir juridiski brīvi, 21 no tiem ir vecumā 12-17 gadi. Detalizētu informāciju par Naujenes BSAC bērniem skatīt 4.tabulā.

Lielākā daļa bērnu (31) ir ievietoti Naujenes BSAC no Daugavpils novada, 3 no Ilūkstes novada, 1 no Dagdas novada. 22 bērni pirms nonākšanas Naujenes BSAC ir saņēmuši aprūpi bioloģiskajā ģimenē, 9 audžuģimenē, 3 aizbildņa ģimenē un 1 citā institūcijā. 34 bērniem ir kontakts ar vecākiem vai radniekiem. Kā galvenie iemesli bērnu nonākšanai BSAC ir nespēja nodrošināt ārpusģimenes aprūpi (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni), kā arī bērna pamešana novārtā. Gandrīz pusei bērnu kā iemesls nonākšanai BSAC ir norādīts neatbilstošs mājskapis un vardarbība ģimenē.

Lielākā daļa esošo bērnu institūcijā uzturas līdz 5 gadiem. **4 bērni institūcijā uzturas ilgāk kā sešus gadus.** 33 bērniem ir kontakts ar bioloģisko ģimeni un citiem radniekiem.

4. tabula Informācija par Naujenes BSAC esošajiem bērniem

KATEGORIJA	RĀDĪTĀJS	BĒRNU SKAITS
1	2	3
BĒRNU SKAITS	kopskaits (uz 01.06.2017.):	35
BĒRNU VECUMS	0 - 11 mēneši	0
	1 - 3 gadi	0
	4 - 6 gadi :	5
	7 - 11 gadi	6
	12 - 17 gadi :	24
DZIMUMA DALĪJUMS	sieviete:	16
	vīrietis:	19
TAUTĪBA	latviešu	15
	krievu	14
	poļu	6
	cits:	0
RELIĢISKĀ PIEDERĪBA	katoļu	10
	nav zināms	25
	citas konfesijas/ reliģijas	0
IZGLĪTĪBAS LĪMENIS	bērns līdz 4 gadu vecumam, neapmeklē izglītības iestādi	1
	apgūst sākumskolas izglītību	4

KATEGORIJA	RĀDĪTĀJS		BĒRNU SKAITS
1	2		3
	apgūst pamatskolas izglītību		23
	apgūst vidējo izglītību, t.sk. profesionālo		7
	ir		3
INVALIDITĀTE	nav:		32
BĒRNU UZTURĒŠANĀS ILGUMS BSAC	Līdz 1 gadam		11
	1-5 gadi		20
	6-10 gadi		2
	11-15 gadi		1
	16-18 gadi		1
BĒRNU NONĀKŠANAS BSAC IEMESLI	Bērna nonākšanas institūcijā iemesls ⁴⁶	Ārpusģimenes aprūpes nodrošināšana (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni)	10
		Ārpusģimenes aprūpes nodrošināšana (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni; neatbilstošs mājoklis; nepieejama vide; vardarbība ģimenē, bērna pamešana)	7
		Ārpusģimenes aprūpes nodrošināšana (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni; neatbilstošs mājoklis; nepieejama vide; bērna pamešana)	6
		Ārpusģimenes aprūpes nodrošināšana (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni; vardarbība ģimenē, bērna pamešana)	5
		Ārpusģimenes aprūpes nodrošināšana (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni; neatbilstošs mājoklis, vardarbība ģimenē, bērna pamešana)	4
		Ārpusģimenes aprūpes nodrošināšana (nespēja atrast aizbildni vai audžuģimeni; bērna pamešana)	3
	pašvaldība no kuras bērns ir iestājies	Daugavpils novads	31
		Ilūkstes novads	3
		Dagdas novads	1
	vide pirms BSAC (kur persona bija pirms ievietošanas BSAC):	Ģimene	22
		Audžuģimene	9
		Aizbildnis	3
		Bērnu nams	1
BĒRNU ĢIMENES SAITES	uztur saites ar ģimeni	23	
	neuztur saites ar ģimeni	10	
BĒRNU SAITES AR RADINIEKIEM	uztur saites ar radniekiem	30	
	neuztur saites ar radniekiem	5	
BĒRNU SAITES	uztur saites ar viesģimeni, uzticības personu	14	

⁴⁶ Naujenes BSAC ir atzīmējuši veselības stāvokli nevis kā iemeslu bērnu nonākšanai institūcijā, bet gan raksturoja to. Respektīvi ir vesels vai nav, nevis ir iemesls vai nav. Līdz ar to, tas netiek atspoguļots kā iemesls bērna nonākšanai institūcijā.

KATEGORIJA	RĀDĪTĀJS	BĒRNU SKAITS
1	2	3
AR CITĀM PERSONĀM	neuztur saites ar viesģimeni, uzticības personu	21

Avots: Naujenes BSAC sniegtie dati

Projekta ietvaros tika veikta 29 Naujenes BSAC bērnu individuālo vajadzību izvērtēšana. Saskaņā ar izvērtēšanas rezultātiem bērniem būtu nepieciešama aprūpe ģimenes vidē audžuģimenē (9), specializētā audžuģimenē (2), terapeitiskā audžuģimenē (4), audžuģimenē pusaudžiem (12), audžuģimenē vienas ģimenes bērniem (8), audžuģimenē nepilngadīgām mātēm (1) un SOS ģimenē ciematā vai SOS ģimenē, kas integrēta kopienā (6). Bērniem rekomendēta arī aprūpe „jauniešu mājā” (10), „jauniešu mājā” ar profesionālo ievirzi (2), grupu mājā (4) un grupu mājā bērniem ar FT (1). Lielākajai daļai bērnu rekomendētas sociālās rehabilitācijas nodarbības sadzīves, pašaprūpes, saskarsmes un sadarbības prasmju uzlabošanai, kā arī brīvā laika nodarbības, specializētu ārstu konsultācijas un veselību stimulējošas terapijas (detalizētu bērnu individuālo vajadzību sarakstu skatīt 1. pielikumā).

2.4. Naujenes BSAC personāla resursi

Naujenes BSAC vadītājam ir iegūta augstākā izglītība sociālajā darbā (maģistra grāds) un darba stāžs esošajā amatā ir 7 gadi.

Uz institūcijā esošajiem 35 bērniem 2017. gada 1. jūnijā ir 34 darbinieki. Attiecīgi uz vienu bērnu ir 0,97 personāla, tomēr **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,6**. Naujenes BSAC darbinieki lielākoties ir vecumā 51-60 gadi (skatīt 5. tabulu).

5. tabula: Naujenes BSAC darbinieku vecums (dati uz 01.06.2017.)

PERSONĀLS	GADI				
	20-30	31-40	41-50	51-60	61+
1	2	3	4	5	6
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	3	1	5	9	2
Saimniecības personāls	1	1	2	4	1
Administrācijas personāls	1	1	2	1	0
KOPĀ: 34	5	3	9	14	3

Avots: Naujenes BSAC sniegtie dati

19 darbinieku deklarētās dzīves vietas ir Daugavpils novads (t.sk. 8 sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāla), 15 Daugavpils pilsēta (t.sk. 12 sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāla).

No 34 darbiniekiem 13 ir augstākā izglītība (t.sk. 9 bērnu aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajam personālam), 20 vidējā vai vidējā profesionālā izglītība (t.sk. 11 bērnu aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajam personālam), un par 1 saimniecības personāla darbinieka izglītības līmeni nav informācijas. Datus par Naujenes BSAC personāla profesijas un izglītības līmeni skatīt 6. tabulā.

6. tabula: Naujenes BSAC personāla profesijas un izglītības līmenis (dati uz 01.06.2017.)

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	IZGLĪTĪBAS LĪMENIS		
			augstākā	vidējā/vidējā profesionālā	pamata
1	2	3	4	5	6
Sociālās aprūpes un	Aprūpētājs	10	1	9	0
	Sociālais aprūpētājs	6	6	0	0

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	IZGLĪTĪBAS LĪMENIS		
			augstākā	vidējā/vidējā profesionālā	pamata
1	2	3	4	5	6
sociālās rehabilitācijas personāls	Sociālais pedagogs	1	1	0	0
	Psihologs	1	1	0	0
	Feldšere	1	0	1	0
	Mūzikas skolotājs	1	0	1	0
Saimniecības personāls	Noliktavas pārzinis	1	0	1	0
	Pavārs	2	0	1	0
	Automobiļa vadītājs	1	0	1	0
	Sētnieks	1	0	1	0
	Apkopējs	1	0	1	0
	Veļas mazgātājs	1	0	1	0
	Kurinātājs	2	0	2	0
Administratīvais personāls	Direktore	1	1	0	0
	Grāmatvede	1	1	0	0
	Saimniecības daļas vadītājs	1	0	1	0
	Lietvede	1	1	0	0
	Darba aizsardzības speciālists	1	1	0	0
KOPĀ:34			13	20	0

Avots: Naujenes BSAC sniegtie dati

Naujenes BSAC darbinieku vidējais stāžs ir 10,6 gadi, no tā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personālam, ko veido 20 darbinieki, vidējais darba stāžs ir 12 gadi. 28 darbiniekiem darbs BSAC ir pilnas slodzes darbs, vienam no tiem norādīta papildus darba vieta. Datus par Naujenes BSAC darbinieku darba stāžu skatīt 7. tabulā.

7. tabula: Naujenes BSAC darbinieku darba stāžs (dati uz 01.06.2017.)

PERSONĀLS	GADI						
	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35
1	2	3	4	5	6	7	8
Saimniecības personāls	4	3	0	1	1	0	0
Administrācijas personāls	2	2	0	0	0	1	0
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	6	7	3	0	1	1	2
KOPĀ: 34	12	13	3	1	2	2	2

Avots: Naujenes BSAC sniegtie dati

Saskaņā ar Naujenes BSAC sniegto informāciju 21 darbiniekam ir nepieciešama tālāk apmācība vai pārkvalifikācija, lai sniegtu pakalpojumus ĢVPP vai „jauniešu mājā”.

2.5. Naujenes BSAC infrastruktūras un funkcionālā pielietojuma analīze

Naujenes BSAC infrastruktūra ir Daugavpils novada pašvaldības īpašums un tajā ietilpst trīs dzīvojamās ēkas un garāža, veļas māja, šķūnis. Detalizētu informāciju par katru dzīvojamo ēku (t.sk. tehnisko stāvokli un funkcionālo pielietojumu) skatīt 8. tabulā. Ēku fotofiksāciju skatīt 4. pielikumā.

8. tabula: Naujenes BSAC infrastruktūras analīze

BŪVE	PLATĪBA M ²	TEHNISKAIS STĀVOKLIS	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS ŠOBRĪD	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS NĀKOTNĒ
1	2	3	4	5
BSAC GALVENĀ ĒKA ⁴⁷	917,5 ⁴⁸	<p>Ēka būvēta 1960.gadā un tās vispārējais tehniskais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs.</p> <p>Ēkai ir ķieģeļu mūra fasāde apmierinošā stāvoklī, PVC logi, divslīpņu jumts ar skārda loksnēm. Iekštelpu apdare ir apmierinošā stāvoklī – lielākoties telpās nav veikta mūsdienīga atjaunošana, bet esošā apdare ir saglabājusies labā kvalitātē.</p> <p>Sanitārtehnisko ierīču un telpu fiziskais stāvoklis ir labs, telpās, kurās sanitārtehniskās ierīces nav mainītas – apmierinošs.</p> <p>Inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis ir daļēji apmierinošs. Ēka tiek apsildīta ar centrālo apkures sistēmu, kurā vairākās vietās ir palikuši PSRS laiku tehniskie risinājumi (ķeta radiatori, u.c.). Ēkā paredzētā ventilācija savu funkciju nepilda, dažās telpās ir jūtams sasmacis gaiss, telpu stūros - pelējums (paaugstināts mitrums). Sanmezglos kanalizācijas sistēmas lielākoties ir pārbūvētas un savu funkciju pilda. Ārējie kanalizācijas tīkli ir sliktā tehniskā stāvoklī. Ēkai izbūvēta jauna ūdensapgādes sistēma - nomainītas caurules.</p> <p>Saskaņā ar BSAC pārstāvja sniegto informāciju Daugavpils novada pašvaldība piešķir finansējumu kanalizācijas tīkla nomainīšanai un darbus paredzēts izpildīt 2017. gadā.</p>	<p>Ēka būvēta bērnu nama vajadzībām, tai ir divi virszemes stāvi un pagrabs. Pagrabs tiek izmantots saimnieciskajā darbībā, bet pārējās telpas izmantotas bērnu izmitināšanai, administrācijai un virtuves vajadzībām. Bērnu namam ir nodrošināta iespēja izmantot arī citas ēku kompleksa ēkas- garāžu, veļas māju, šķūni.</p> <p>BSAC administrācijas telpas atrodas ēkas pirmā stāvā. Ēkas 2.stāva ir četras telpu grupas, kurās katrā var tikt nodrošināta aprūpe 6-8 bērniem atbilstoši vecumam un dzimumam. Aprūpes grupas ir ar salīdzinoši lielu platību ~ 140 m² un tajās ietilpst guļamistabas, spēļu istabas, sanitārās telpas u.c. telpas. Telpu apdare un izkārtojums rada mājīguma sajūtu.</p> <p>Bērnu ēdināšana notiek gan ēdamblokā, kas ir atsevišķs bloks mājā, gan grupās izvietotās virtuvēs (atbilstoši vecumam).</p> <p>Bērnu vajadzībām ir kopīgās atpūtas telpas, kā arī Naujenes BSAC piegulošajā teritorijā ir kopīgs bērnu rotaļu un sporta laukums. Sporta un rotaļu laukumos ir novecojusi infrastruktūra.</p> <p>Ēkā nav nodrošināta vides pieejamība.</p>	<p>Nākotnē, veicot nelielus pielāgumus un vides pieejamības nodrošināšanu, ēku varētu izmantot dažādu sociālo pakalpojumu sniegšanai, t.sk. ĢVPP.</p>

⁴⁷ Būves kadastra apzīmējums 4447 0060 222 001

⁴⁸ Platība, kurā uzturas aprūpējamie bērni ir 560,1 kvadrātmetri, tas ir 16 kvadrātmetri uz vienu bērnu.

BŪVE	PLATĪBA M ²	TEHNISKAIS STĀVOKLIS	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS ŠOBRĪD	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS NĀKOTNĒ
1	2	3	4	5
BSAC ĒKA ⁴⁹	381 ⁵⁰	<p>Ēka būvēta 1961. gadā un tās vispārējais tehniskais stāvoklis vērtējams kā labs - 2015.gadā veikta ēkas rekonstrukcija, vides pieejamība nodrošināta ar pandusu.</p> <p>Telpu apdare ir labā kvalitātē, izkārtojums atbilstošs. Apskatāmajās telpās gaisa kvalitāte vērtējama kā laba.</p> <p>Inženierkomunikācijas ēkā ir labā stāvoklī: ventilācija, elektroapgāde sadzīves kanalizācija un ūdensvads ir atbilstoši mūsdienu prasībām un funkcionējoši.</p>	<p>Ēka būvēta bērnu nama vajadzībām, tai ir viens stāvs. Telpas tiek izmantotas bērnu aprūpes nodrošināšanai un personāla vajadzībām (sociālie darbinieki u.c.). Bērnu namam ir nodrošināta iespēja izmantot arī citas ēku kompleksa ēkas- garāžu, veļas māju, šķūņi u.c.</p> <p>Telpu plānojums veidots ar mērķi nodrošināt bērnu sociālās aprūpes vajadzības, izkārtojums ir atbilstošs, iekštelpu apdare ir labā kvalitātē.</p> <p>Telpās uzturas bērni no 15 līdz 18 gadu vecumam. Aprūpējamie bērni paši gatavo virtuvēs. Bērnu vajadzībām ir kopīgās atpūtas telpas, kā arī Naujenes BSAC piegulošajā teritorijā ir kopīgs bērnu rotaļu un sporta laukums. Sporta un rotaļu laukumos ir novecojusi infrastruktūra.</p> <p>Ēkā ir nodrošināta vides pieejamība.</p>	<p>Ēka ir piemērota ĢVPP vai pakalpojumu nodrošināšanai „jauniešu mājā”, kā arī citu sociālo pakalpojumu sniegšanai.</p>
NAUJENES BĒRNU NAMA MĀTES UN BĒRNA ATBALSTS CENTRS "AVOTIŅI" ⁵¹	183,4	<p>Ēka būvēta 1932. gadā un tās vispārējais tehniskais stāvoklis un inženierkomunikācijas vērtējamas kā labas. Ēkas ārējās sienas - koka ar apmetumu, nepieciešama siltināšana. Pēc Naujenes BSAC pārstāvja sniegtās informācijas, ziemas periodā ēkā ir vēsi, jo ārējās sienas nav siltinātās. Iekštelpu apdare ir labā kvalitātē, izkārtojums atbilstošs.</p>	<p>Telpu plānojums ēkā veidots ar mērķi nodrošināt krīzes centra vajadzības. Ēka nodota ekspluatācijā kā dzīvojamā māja. Sākotnēji tā tika izmantota krīzes centram māmiņām ar bērniem, bet pēdējā gada laikā tā netiek izmantota. Ēkā ir virtuves, kopīgās atpūtas telpas. Ēkā nav nodrošināta vides pieejamība.</p>	<p>Ēka ir piemērota ĢVPP vai „jauniešu” mājas izveidei, tomēr nepieciešams veikt iekštelpu atjaunošanu, ārsienu siltināšanu un vides pieejamības nodrošināšanu.</p>

Avots: Naujenes BSAC sniegtā informācija, ēku tehniskais apsekojums

⁴⁹ Būves kadastra apzīmējums 4474 0060 222 006

⁵⁰ Platība, kurā uzturas aprūpējamie bērni ir 381 kvadrātmetri, tas ir 23,8 kvadrātmetri uz vienu bērnu.

⁵¹ Būves kadastra apzīmējums 4474 006 0222 007

2.6. Naujenes BSAC budžets un ienākumu avoti

Naujenes BSAC gada ieņēmumus pamatā veido pašvaldību iemaksas, kā arī iemaksas no valsts budžeta un citi ieņēmumi. Kopējais finanšu līdzekļu izlietojums, neskaitot humāno palīdzību un kapitālieguldījumus, uz vienu bērnu mēnesī 2016.gadā ir audzis par 327,76 EUR, salīdzinot ar 2014. gadu, un par 315,07 EUR, salīdzinot ar 2015. gadu. 2016. gada rādītāji ir augstāki par vidējo līdzekļu izlietojuma rādītāju valstī pašvaldību un citu organizāciju bērnu sociālās aprūpes centros, kur tas 2016. gadā bija EUR 976,86 uz vienu bērnu mēnesī.⁵² Kopējie ar bērniem tieši saistītie izdevumi ir samazinājušies. Bērnu nama izdevumu (bez kapitāliem izdevumiem) lielākā pozīcija ir darbinieku atalgojums un uz to attiecināmie nodokļi.

9. tabula: Naujenes BSAC budžets un ienākumu avoti (dati par 2014.-2016.g.).

NR.P.K.	POZĪCIJA	RĀDĪTĀJI	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
1.	Ieņēmumi:				
1.1.	Faktiskie ieņēmumi (izņemot humāno palīdzību), EUR	<i>iemaksas no valsts budžeta</i>	541,00	747,00	508,00
		<i>pašvaldību iemaksas</i>	449 433,00	425 326,00	388 75,007
		<i>citi ieņēmumi</i>	3 709,00	11 916,00	8 468,00
		Ieņēmumi kopā, EUR:	453 683,00	437 989,00	397 733,00
1.2.	Humānā palīdzība, ziedojumi, EUR	Saņemtā humānā palīdzība, ziedojumi kopā, EUR:	5 365,00	3 939,00	1 010,00
2.	Izdevumi:				
2.1.	Izdevumi (izņemot kapitālos izdevumus), EUR	kopējie ēku uzturēšanas, komunālie izdevumi, no kuriem:	98 399,00	34 957,00	43 643,00
		<i>remontdarbu un iestādes uzturēšanas pakalpojumi</i>	55 111,00	1 365,00	9 352,00
		<i>komunālo pakalpojumu izdevumi</i>	14 529,00	13 895,00	14 033,00
		<i>izdevumi par kurināmā un enerģētisko materiālu iegādi</i>	28 759,00	19 697,00	20 258,00
		darbinieku atalgojums (t.sk. nodokļi)	296 711,00	292 17,001	278 89,009
		kopējie ar bērniem tieši saistītie izdevumi, no kuriem:	37 727,00	35 870,00	26 337,00
		<i>ēdināšanas izdevumi</i>	24 783,00	23 094,00	17 825,00
		<i>zāļu iegādes izdevumi</i>	3 718,00	3 461,00	2 641,00
		<i>mīkstā inventāra iegādes izdevumi</i>	1 499,00	487,00	1 560,00
		<i>kārtējo remontu un iestādes uzturēšanas izdevumi</i>	3 317,00	2 705,00	1 836,00
		<i>sanitāri higiēnisko materiālu iegādes izdevumi</i>	2 154,00	1 567,00	1 256,00
		<i>mācību līdzekļu un materiālu iegādes izdevumi</i>	78,00	27,00	53,00

⁵² Valsts statistikas pārskatu kopsavilkums "Pārskati par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2016. gadā". Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/3678>

NR.P.K.	POZĪCIJA	RĀDĪTĀJI	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
		<i>periodikas iegādes i izdevumi</i>	0,00	0,00	0,00
		<i>biroja preču un inventāra izdevumi</i>	2 178,00	4 529,00	1 166,00
		administratīvie izdevumi	1 824,00	97,00	1 177,00
		citi saistītie izdevumi	17 217,00	30 975,00	24 549,00
		Izdevumi kopā, EUR:	451 878,00	394 070,00	374 605,00
2.2.	Kapitālie izdevumi, EUR:	Kapitālie izdevumi kopā, EUR:	12 339,00	29 256,00	0,00
3.	Kopējais finanšu līdzekļu izlietojums uz vienu bērnu mēnesī				
3.1.	Kopējie izlietotie līdzekļi uz vienu bērnu MĒNESĪ (bez humānās palīdzības un kapitālieguldījumiem), EUR		910,19	922,88	1 237,95
		<i>ēdināšanai izlietotie līdzekļi DIENĀ</i>	1,66	1,80	1,96
		<i>zāļu iegādei izlietotie līdzekļi DIENĀ</i>	0,25	0,27	0,29
		<i>mīkstā inventāra iegādei izlietotie līdzekļi MĒNESĪ</i>	3,02	1,14	5,16
		<i>sanitāri higiēnisko materiālu iegādei izlietotie līdzekļi MĒNESĪ</i>	4,34	3,67	4,15

Avots: Pārskats par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2014., 2015., 2016.gadā dati

3. PRIEKŠLIKUMI INSTITŪCIJAS REORGANIZĒŠANAI

Šajā nodaļā ir izvērtēta Naujenes BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm un raksturoti priekšlikumi Naujenes BSAC reorganizēšanai, t.sk. iespējamie risinājumi ēkas turpmākai izmantošanai, iekļauti iespējamie risinājumi infrastruktūras pielāgojumiem, bērnu pārvietošanai un personāla resursu turpmākai izmantošanai, reorganizācijas laika grafiks un reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti.

3.1. Naujenes BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm

Šajā apakšnodaļā izvērtēta Naujenes BSAC atbilstība pēc ekspertu domām būtiskākajām prasībām bērnu labāko interešu nodrošināšanai saskaņā ar ANO Pamatnostādņem un bērnu labākajām interesēm. Izvērtējums pamatots Naujenes BSAC iesniegtajos datos un tikšanās reizē ar BSAC personālu sniegtajā informācijā.

10. tabula: Naujenes BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm

NR.P.K.	NORMATĪVĀ AKTA PUNKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
1.	<p>“Atbalstīt centienus, lai bērni tiktu paturēti ģimenē vai nodoti atpakaļ ģimenē, vai, ja tas neizdodas, rast citus pienācīgus un pastāvīgus risinājumus, tostarp adopciju un kafala pēc islāma likumiem.” (Pamatnostādnes, 2a p.)</p>	<p>Saskaņā ar institūcijas darbinieku viedokli Daugavpils novada bāriņtiesas un sociālā dienesta preventīvais sociālais darbs ar riska ģimenēm (lai bērnus nevajadzētu izņemt no ģimenes) ir nepietiekošs. Saskaņā ar statistiku izstītūcijā uzņemto bērnu skaits un bērnu skaits ārpusģimenes aprūpē Daugavpils novadā ik gadu samazinās.</p>
2.	<p>“Tā kā ģimene ir sabiedrības pamatvienība un dabīgā vide bērna augšanai, labklājībai un aizsardzībai, vispirms jācenšas panākt to, lai bērns paliktu vai atgrieztos savu vecāku vai – attiecīgā gadījumā – tuvu ģimenes locekļu gādībā. Valstij jānodrošina, lai ģimenēm savu aprūpes funkciju īstenošanā būtu pieejams dažāds atbalsts.” (Pamatnostādnes, 3. p.)</p>	<p>Sarunās ar darbiniekiem un vadību tiek atzīmēts, ka bērni Naujenes BSAC nonāk ar smagām traumām un problēmām: atkarības, seksuālā un fiziskā vardarbība, klaiņošana, psihiska rakstura saslimšanas. Tas rosina domāt, ka atbalsts riska ģimenēm bērnu audzināšanā ir nepietiekošs. Ir nepieciešams nodrošināt specifiskas sociālā atbalsta programmas pusaudžiem un jauniešiem, sociālo prasmju apmācību programmas vecākiem.</p>
3.	<p>“Visos lēmumos par alternatīvo aprūpi vienmēr jāņem vērā tas, ka parasti bērnu vēlams paturēt pēc iespējas tuvāk tā pierastajai dzīvesvietai, lai atvieglotu sakarus un bērna potenciālo atkalapvienošanos ar ģimeni un bērna izglītība, kultūras un sociālā dzīve tiktu pēc iespējas mazāk traucēta.” (Pamatnostādnes, 11. p.)</p>	<p>Visi Naujenes BSAC ievietotie bērni ir no LPR: lielākā daļa bērnu ir no Daugavpils novada un tikai 4 ir no Dagdas un Ilūkstes. 25 bērni uztur sakarus un tiekas ar bioloģisko ģimeni, 30 arī ar radniekiem. Naujenes BSAC darbinieki atbalsta un veicina bērna saskarsmi ar bioloģisko ģimeni: bāriņtiesas lēmu bērniem ir iespēja brīvdienas pavadīt pie vecākiem.</p>
4.	<p>Ārpusģimenes aprūpes iestādei ir jānodrošina, ka vienas ģimenes bērni atrodas vienā aprūpes vietā un grupā (Pamatnostādnes 17.p.; Quality4Children 4.standarts).</p>	<p>Brāļiem un māsām, atbilstoši viņu vēlmēm, tiek nodrošināta iespēja dzīvot kopā.</p>
5.	<p>“Pieņemot lēmumus par bērniem alternatīvā aprūpē, ieskaitot neformālo aprūpi, jāņem vērā, ka svarīgi ir nodrošināt bērniem</p>	<p>Pašreizējais Naujenes BSAC bērnu aprūpes modelis ir vērstis uz bērna individuālo vajadzību nodrošināšanu bet tas nenodrošina pastāvīgu aprūpētāju katram</p>

NR.P.K.	NORMATĪVĀ AKTA PUNKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
	<p>stabilas mājas un apmierināt viņu pamatvajadzības pēc drošas un pastāvīgas piesaistes aprūpētājiem, turklāt pastāvīga risinājuma rašana jāuzskata par galveno mērķi.”</p> <p><i>(Pamatnostādnes, 12. p.)</i></p>	<p>bērnām, lai veidotos droša piesaiste, kā arī pašreizējais telpu izvietojums un vide nav atbilstošs ģimeniskas vides pakalpojumam.</p>
6.	<p>“Bērna izņemšana no ģimenes jāuzskata par galēju līdzekli, un tas, ja vien iespējams, jāizmanto kā pagaidu pasākums uz visīsāko iespējamo laiku. Lēmumi par izņemšanu no ģimenes regulāri jāpārskata, un pēc tam, kad izņemšanas cēloņi ir novērsti vai izzuduši, bērns jānodod atpakaļ vecāku gādībā, ja tas vislabāk atbilst bērna interesēm, ņemot vērā 49. punktā paredzēto izvērtējumu.”</p> <p><i>(Pamatnostādnes, 14. p.)</i></p>	<p>Saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju novadā trūkst sociālo darbinieku, līdz ar to sociālā darbu ar bioloģiskajiem vecākiem, kuriem tiek pārtrauktas aprūpes tiesības, nevar vērtēt kā efektīvu. Bērni tiek izņemti no ģimenēm, tad atgriezti bioloģiskajā ģimenē, un ir situācijas, kad sākotnējās izņemšanas cēloņi nav novērsti un bērns pēc laika atkal nonāk Naujenes BSAC.</p>
7.	<p>“Biežas pārmaiņas aprūpes vidē kaitē bērna attīstībai un spējai veidot attiecības ar apkārtējiem, un no tām jāizvairās. Īstermiņa risinājumi jāpieņem ar mērķi radīt apstākļus piemērota pastāvīga risinājuma rašanai. Pastāvīgs risinājums bērnam jārod bez liekas kavēšanās, atkalapvienojot viņu ar pamatģimeni vai paplašināto ģimeni vai, ja tas nav iespējams, ievieojot to citā stabilā ģimenes vidē vai, ja tiek piemēroti 21. punkta nosacījumi, stabilā un atbilstīgā aprūpes iestādē.”</p> <p><i>(Pamatnostādnes, 60. p.)</i></p>	<p>Naujenes BSAC bērni tiek ievietoti institūcijā ne tikai no bioloģiskās ģimenes, bet arī no citām ārpusģimenes aprūpes formām (aizbildnības, audžuģimenēm, citām institūcijām), kas norāda uz to, ka bērnam netiek nodrošināta aprūpe vienā stabilā ģimenes vidē. Analizējot BSAC esošo bērnu pieredzi, Naujenes BSAC darbinieki diskutē, ka bērnu pārvietošana pa dažādām aprūpes formām, ir nepārdomāts un neprofesionāls bāriņtiesu darbs.</p>
8.	<p>“Valstīm jānodrošina pagaidu aprūpē ievietota bērna tiesības uz to, lai šī aprūpe un izturēšanās pret bērnu tiktu regulāri un rūpīgi (vēlams, ne retāk kā reizi trijos mēnešos) pārskatīta, jo īpaši ņemot vērā bērna individuālo attīstību un mainīgās vajadzības, izmaiņas viņa ģimenes vidē un to, cik piemērots un vajadzīgs šajos apstākļos ir pašreizējais aprūpes risinājums. Pārskatīšana jāveic atbilstīgi kvalificētām un pilnvarotām personām, un tajā noteikti jāiesaista bērns un visas personas, kurām ir nozīme bērna dzīvē.”</p> <p><i>(Pamatnostādnes, 67. p.)</i></p>	<p>Daugavpils novada pašvaldības sociālais dienests veic regulāru bērna un bioloģiskās ģimenes stāvokļa atkārtotu izvērtēšanu.</p> <p>Naujenes BSAC ir sadarbība ar vairākām ASV viesģimeņu programmām, tāpēc bērni regulāri viesojas viesģimenēs un pēdējo 3 gadu laikā vidēji 6 bērni gadā tiek adoptēti uz ārzemēm. Bērni no institūcijas tiek adoptēti arī Latvijā. Mazākiem bērniem tiek meklēta aprūpe ģimenēs un viņu uzturēšanās ilgums Naujenes BSAC ir īss.</p>
9.	<p>“Īpaša uzmanība jāvelta alternatīvās aprūpes nodrošināšanas kvalitātei gan aprūpes iestādēs, gan ģimenē, jo īpaši aprūpētāju profesionālajai prasmei, to atlasei, apmācībai un uzraudzībai. Viņu nozīme un funkcijas salīdzinājumā ar bērna vecāku un likumīgo aizbildņu nozīmi un funkcijām skaidri jānosaka un jāpaskaidro.”</p>	<p>Naujenes BSAC vadītāja pievērš īpašu uzmanību darbiniekiem, kuri ikdienā aprūpē bērnus. Aprūpētāji, kuru izglītība nebija atbilstoša veicamajiem pienākumiem, ieguvuši sociālā aprūpētāja izglītību (2. gadi Daugavpils koledžā). Lai mazinātu spriedzi un izdegšanas riskus, darbiniekiem nepieciešams nodrošināt supervīzijas.</p>

NR.P.K.	NORMATĪVĀ AKTA PUNKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
	(Pamatnostādnes, 71. p.)	
10.	<p>“Valstīm, aģentūrām un iestādēm, skolām un citiem vietējās sabiedrības dienestiem jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka alternatīvajā aprūpē esošie bērni netiktu stigmatizēti nedz aprūpes laikā, nedz vēlāk. Tas paredz arī veikt pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu iespēju identificēt to, ka attiecīgais bērns atrodas alternatīvajā aprūpē.”</p> <p>(Pamatnostādnes, 95. p.)</p>	<p>Naujenes BSAC ēku komplekss nav integrēts vietējā kopienā, kas rada pamatu bērnu stigmatizēšanai, bērnus un jauniešus identificējot kā institūciju bērnus.</p>
11.	<p>“Aprūpes iestādēm jābūt mazām un organizētām atbilstīgi bērna tiesībām un vajadzībām, un to videi jābūt pēc iespējas tuvai ģimenes vai nelielas grupas videi. Iestāžu vispārīgajam mērķim jābūt pagaidu aprūpei un aktīvai dalībai bērna atkalapvienošanā ar ģimeni vai, ja tas nav iespējams, stabilas aprūpes nodrošināšanai alternatīvā ģimenes vidē, tostarp gādājot par adopciju un attiecīgā gadījumā kafala pēc islāma likumiem.”</p> <p>(Pamatnostādnes, 123. p.)</p>	<p>Esošais Naujenes BSAC aprūpes modelis, telpu un vides iekārtojums nav ģimeniskai videi pietuvināts. Telpas ir lielas un nepiemērotas, turklāt bērnu skaits istabās ir liels – līdz 4 bērniem (vienas ģimenes bērni). Līdz ar to bērniem ir ierobežots privātums un nav drošas personīgo mantu glabāšanas vietas.</p>
12.	<p>“Valstīm jānodrošina, lai aprūpes iestādēs būtu pietiekams skaits aprūpētāju, kas bērnam varētu pievērst individuālu uzmanību un attiecīgos gadījumos dotu viņam iespēju saistīties ar konkrētu aprūpētāju. Aprūpētāji arī jānodarbina aprūpes vietā tā, lai tie īstenotu savus mērķus un uzdevumus efektīvi un nodrošinātu bērna aizsardzību.”</p> <p>(Pamatnostādnes, 126. p.)</p>	<p>Naujenes BSAC vadītāja norāda uz nepietiekamu darbinieku un speciālistu skaitu.</p>

Avots: Autoru izstrādāts

3.2. Ēku turpmākā izmantošana

Lai gan telpu apdare un izkārtojums Naujenes BSAC dzīvojamā ēkā (Daugavas iela 2) rada mājīguma sajūtu un pēc būtības ēka ir pielāgojama ĢVPP, jāņem vērā, ka tās platība ir pārāk liela trīs bērnu aprūpes grupu izveidei. Savukārt otra BSAC dzīvojamā ēka (Daugavas iela 4), kurā šobrīd uzturas jaunieši, ir piemērota divu ĢVPP aprūpes grupu izveidei. Trešā dzīvojamā ēka (Daugavas iela 4a), kas šobrīd netiek apdzīvota, ir piemērota ĢVPP izveidei, tomēr to nebūtu rekomendējams darīt, lai neveidotu situāciju, ka ārpusģimenes aprūpē esoši bērni tiek koncentrēti vienuviet.

Naujenes BSAC un Daugavpils novada pašvaldība ir izteikusi ieceri Naujenes BSAC **dzīvojamās ēkās** pēc institūcijas reorganizācijas izveidot šādas sociālo pakalpojumu sniegšanas vietas:

BSAC galvenajā ēkā (Daugavas iela 2) izveidot ĢVPP ar atsevišķām ieejām trīs grupām. Saskaņā ar MK 338 39.punktu, “nodrošinot aprūpē esošam bērnam ģimeniskai videi pietuvinātu sociālo pakalpojumu, aprūpē esošo bērnu skaits vienā grupā **nav lielāks par astoņiem bērniem**, izņemot šo noteikumu 43. punktā minētos gadījumus vai ja visi grupā esošie bērni ir brāļi (pusbrāļi) un māsas (pusmāsas)”, tāpēc maksimālais bērnu skaits vienā grupā varētu būt 8.

BSAC otrā dzīvojamajā ēkā (Daugavas iela 4) izveidot BSAC administrācijas telpas un izveidot ģimenes atbalsta centru, kurā varētu nodrošināt īslaicīgus (līdz 6 mēnešiem) atbalsta pakalpojumus vecākiem ar bērniem krīzes situācijās, nepilngadīgām māmiņām, vienas ģimenes vairākiem bērniem līdz nepieciešamības gadījumā tiek piemērota pastāvīga alternatīvā aprūpe.

Ģimenes atbalsta centrā varētu nodrošināt arī ģimenes asistenta pakalpojumus augsta riska ģimenēm, kas ir būtiski, lai mazinātu to bērnu skaitu, kas nonāk ārpusģimenes aprūpē. Šādi specifiski atbalsta pakalpojumi būtu jānodrošina tiklīdz pašvaldības sociālie darbinieki konstatējuši bērnu aprūpes problēmas: vecāku atkarība, psihiskās veselības traucējumi, vardarbība, ikdienas dzīves vai bērnu audzināšanas prasmju trūkums. Attīstot un nodrošinot sociālos pakalpojumus ģimenes atbalsta centrā, samazinās to bērnu skaitu, kuri tiek izņemti no ģimenes.

BSAC trešā dzīvojamā ēkā (Daugavas iela 4a) izveidot "jauniešu māju", kurā sniegt sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju bērniem vecumā 15-17 gadi. Saskaņā ar MK 338 maksimālais pieļaujamais bērnu skaits, kas vienlaikus saņem pakalpojumus "jauniešu mājā", ir 12.

11. tabula: Naujenes BSAC reorganizācijas alternatīvu izvērtējums

Nr.p.k.	ALTERNATĪVA	PRIEKŠROCĪBAS	TRŪKUMI
1	2	3	4
1.	ĢVPP izveide BSAC galvenajā ēkā	<ul style="list-style-type: none"> Nav nepieciešams veikt būtiskus finanšu ieguldījumus BSAC galvenajā ēkā; Bērniem tiek sniegts to vajadzībām atbilstošs pakalpojums; Infrastruktūras pielāgošanai pieejams ERAF finansējums, ja tas ir iekļauts Latgales PR DI plānā un ir atbilstošs MK noteikumiem Nr.871. 	<ul style="list-style-type: none"> Bērni netiek audzināti ģimenes vidē; Bērnu skaits institūcijā šobrīd, kam rekomendējama aprūpe ĢVPP, ir 9. Nav efektīvi plānot pakalpojumu lielam bērnu skaitam.
2.	Ģimenes atbalsta centra izveide otrā dzīvojamajā ēkā	<ul style="list-style-type: none"> Vieta, kurā riska ģimenēm sniegt to vajadzībām atbilstošu sociālo rehabilitāciju, lai mazinātu bērnu nokļūšanu ārpusģimenes aprūpē; Tiek veikts sociālais darbs ar ģimenēm, bērniem un jaunajām māmiņām; Risinājums gadījumos, ja bērns ir izņemts no bioloģiskās ģimenes uz laiku līdz 3 mēnešiem, kamēr notiek ģimenes atveseļošana; Tiek nodrošinātas darba vietas esošajam Naujenes BSAC personālam, kas ir atbilstoši kvalificēti un pieredzējuši. 	<ul style="list-style-type: none"> Īslaicīgas bērnu un vecāku šķiršanas gadījumā bērniem nav aprūpe ģimenes vidē; Ģimenes atbalsta centra infrastruktūras izveidei nav pieejams ERAF līdzfinansējums.
3.	"Jauniešu mājas" izveide trešajā dzīvojamajā ēkā	<ul style="list-style-type: none"> Jauniešiem tiek sniegts to vajadzībām atbilstošs pakalpojums; Jaunieši tiek sagatavoti patstāvīgai dzīvei. "Jauniešu mājas" izveidei ir pieejams ERAF finansējums, ja tas ir iekļauts Latgales PR DI plānā un ir atbilstošs MK noteikumiem Nr.871. 	<ul style="list-style-type: none"> Jaunieši netiek audzināti ģimenes vidē.

Avots: Autoru izstrādāts

3.3. Risinājumi infrastruktūras pielāgojumiem

Saskaņā ar 3.2. nodaļā raksturotajām alternatīvām Naujenes BSAC dzīvojamo ēku turpmākai izmantošanai nepieciešami infrastruktūras pielāgojumi. Nepieciešamie infrastruktūras pielāgojumi dažādās alternatīvās un indikatīvie ekspertu identificētie nepieciešamie ieguldījumi raksturoti katrai ēkai atsevišķi.

Trīs dzīvojamo ēku pielāgošanai nepieciešami infrastruktūras pielāgojumi, kas kopumā indikatīvi veido **176 240 EUR** BSAC galvenajai ēkai, **17 145 EUR** BSAC ēkai, kurai nepieciešama tikai telpu pārplānošana, **12 893 EUR** dzīvojamās mājas atjaunošanai un pielāgošanai. Kopumā ēku kompleksa atjaunošanai nepieciešami ieguldījumi indikatīvi **206 278 EUR** apmērā. Rekomendētos infrastruktūras pielāgojumus un indikatīvi nepieciešamos ieguldījumus abu alternatīvu īstenošanas gadījumā skatīt 12.-14. tabulā.

12. tabula: **Nepieciešamie infrastruktūras pielāgojumi Naujenes BSAC galvenajai ēkai**

NEPIECIEŠAMIE INFRASTRUKTŪRAS PIELĀGOJUMI	NEPIECIEŠAMIE IEGULDĪJUMI, EUR
1	2
Fasādes apdare: Fasādes siltinājums, armēts un krāsots dekoratīvais apmetums, cokola apdare	49 935
Sienu un griestu atjaunošana: vieglo konstrukciju ģipškartona griesti un sienu ar metāla karkasu izveide, siltuma un skaņas izolācija, ģipškartona izmaksas	38 185
Sienu un griestu sagatavošana un apdare: špaktelēšana un slīpēšana, gruntēšana, tapešu līmēšana, krāsošana, hidroizolācijas ierīkošana, flīzēšana	35 248
Grīdas seguma ieklāšana: Lamināts, linolejs, hidroizolācija, flīzes, grīdlīstes	38 185
Iekštelpu durvju nomaiņa: MDF vai koka durvis, aplodas, furnitūra	14 687

Avots: Autoru izstrādāts

13. tabula: **Nepieciešamie infrastruktūras pielāgojumi Naujenes BSAC ēkai**

NEPIECIEŠAMIE INFRASTRUKTŪRAS PIELĀGOJUMI	NEPIECIEŠAMIE IEGULDĪJUMI, EUR
1	2
Sienu un griestu atjaunošana: vieglo konstrukciju ģipškartona griesti un sienu ar metāla karkasu izveide, siltuma un skaņas izolācija, ģipškartona izmaksas	5 715
Sienu un griestu sagatavošana un apdare: špaktelēšana un slīpēšana, gruntēšana, tapešu līmēšana, krāsošana, hidroizolācijas ierīkošana, flīzēšana	5 715
Grīdas seguma ieklāšana: Lamināts, linolejs, hidroizolācija, flīzes, grīdlīstes	5 715

Avots: Autoru izstrādāts

14. tabula: **Nepieciešamie infrastruktūras pielāgojumi Naujenes BSAC Mātes un bērna atbalsta centra "Avotiņi" ēkai**

ALTERNATĪVA	NEPIECIEŠAMIE INFRASTRUKTŪRAS PIELĀGOJUMI	NEPIECIEŠAMIE IEGULDĪJUMI, EUR
1	2	3
1. ALTERNATĪVA	Fasādes apdare: Fasādes siltinājums, armēts un krāsots dekoratīvais apmetums, cokola apdare	12 893
2. ALTERNATĪVA	Alternatīvas īstenošanai nav nepieciešami infrastruktūras pielāgojumi.	0

Avots: Autoru izstrādāts

3.4. Bērnu pārvietošanas plāns

Nodaļā analizētas iespējas bērnu pārvietošanai pēc institūcijas reorganizācijas, lai uzlabotu situāciju bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, kuri šobrīd dzīvo un saņem pakalpojumus Naujenes BSAC.

1. pārvietošanas iespēja: Saskaņā ar BTAL **primāri bērna aprūpe būtu nodrošināma bioloģiskajā ģimenē vai ģimenes vidē (audžuģimenē vai pie aizbildņa)**, tāpēc atbilstoši Pamatnostādnēs, Standartos, ANO konvencijā un BTAL noteiktajam, Naujenes BSAC bērniem primāri ir jānodrošina aprūpe bioloģiskajā ģimenē. Lai tas būtu iespējams, rekomendējams veikt atkārtotu ģimenes situācijas izvērtēšanu un piemērot risinājumu, kā ģimenei sniegt pietiekamu sociālo un nepieciešamības gadījumā arī finansiālo atbalstu un veicināt bērnu atgriešanos pie vecākiem. Iespējamais piemērojams atbalsts ģimenēm ir piemēram, ģimenes asistents, atbalsta ģimene, atbalsts krīzes situācijās.

2. pārvietošanas iespēja: Ja bērnam nav tūlītējas iespējas atgriezties bioloģiskajā ģimenē, tad saskaņā ar BTAL 27. panta 3. punktu,⁵³ šķirot bērnu no bioloģiskās ģimenes, bērnam primāri jānodrošina iespēja augt pie **aizbildņa** ierastajā sociālajā vidē kopā ar personām, ar kurām bērnam ir ciešs kontakts un piesaiste.

Saskaņā ar Naujenes BSAC sniegto informāciju 30 bērni uztur kontaktu ar radniekiem. Iespējams, no radnieku loka būtu iespējams piemeklēt **aizbildni** šiem 30 bērniem. **Tomēr aizbildņa** piemeklēšanai bērnam nevajadzētu aprobežoties tikai ar vecvecāku un tuvāko radnieku apzināšanu kā tas lielākoties notiek šobrīd: paplašinātā aizbildnība sevī ietver arī kaimiņus, skolotājus, draugu vecākus u.c. personas, kas ir bērnam tuvas un palīdz saglabāt saikni ar ierasto sociālo vidi un ģimeni.

Ja aizbildnība nav iespējama, tad nepieciešams bērnam piemeklēt bērna individuālajām vajadzībām atbilstošu **audžuģimeni** - visatbilstošāko ģimenes vides ekvivalentu bez vecāku gādības palikušam bērnam/iem. Saskaņā ar VBTAI datiem Daugavpils novadā 2016. gadā bija 12 audžuģimenes. Lai nodrošinātu visu Daugavpils novada bērnu ievietošanu audžuģimenē (31 bērns), ir nepieciešams veikt pasākumus jaunu audžuģimeņu piesaistīšanai, kā arī nodrošināt un īstenot atbalsta programmu⁵⁴ esošajām audžuģimenēm (piemēram, nodrošinot pašvaldības finansētu sociālo rehabilitāciju bērniem – psihoterapiju, kanisterapiju, smilšu spēļu terapiju).

Juridiski brīvajiem bērniem kā pārvietošanas iespēja ir arī **adopcija**. Pēdējos gados Daugavpils novadā nav vērojams adoptētāju skaita pieaugums (2014. gadā – 6, 2015. gadā – 2, 2016. gadā – 6), kas rosina domāt, ka

⁵³ Bērnu tiesību aizsardzības likums. <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁵⁴ Kopumā attīstīt atbalsta pasākumus aizbildņiem, audžuģimenēm, adoptētājiem un viesģimenēm, nodrošinot nepieciešamos pakalpojumus:

- atbalsta grupas pieaugušajiem un bērniem kopā ar pieaugušajiem;
- tikšanās organizēšana bērniem ar bioloģiskajiem vecākiem speciālistu klātbūtnē neitrālā vidē;
- konsultācija ar sociālo darbinieku, sociālo pedagogu, psihologu un psihoterapeitu (teraspēles, smilšu terapija, geštālterapija, u.c.);
- speciālistu komandas atbalsta sniegšana dzīvesvietā;
- regulāri apmācību semināri 2X gadā, kuru laikā tiek pieskatīti bērni;
- konsultēšana krīzes situācijās dzīvesvietā.

pēdējos gados pašvaldības veiktie jaunu adoptētāju piesaistīšanas pasākumi nav pietiekami efektīvi. Lai veicinātu adopciju, rekomendējams sniegt psihosociālu atbalstu potenciālajiem adoptētājiem pirmsadopcijas periodā, kā arī regulāri uzrunāt potenciālos adoptētājus pašvaldībā.

3. pārvietošanas iespēja: Saskaņā ar BTAL 27. panta 3¹ punktu aprūpe **ĢVPP vai “jauniešu mājā”** ir nodrošināma tikai gadījumā, ja bērnam nav iespējams tikt aprūpētam bioloģiskajā ģimenē, pie aizbildņa, audžuģimenē vai adopcijā, vai aprūpe ģimenes vidē nav piemērota konkrētam bērnam.⁵⁵ Pārvietojot bērnus uz ĢVPP vai “jauniešu māju”, nepieciešams iesaistīt bērnus telpu iekārtošanā un sadzīves aktivitāšu plānošanā, nepieciešams noskaidrot, ar ko bērni vēlas dzīvot kopā, kurš no aprūpē esošajiem darbiniekiem ir bērna piesaistes persona u.c., lai vide un ikdiena bērnam būtu pēc iespējas patīkamāka un mazāk traumējoša.

Tā kā institūcijā lielākā daļa bērnu ir pusaudžu vecumā, reorganizācijas plāna izstrādātāji rekomendē Daugavpils novadā Daugavas ielā 4a izveidot „jauniešu māju” un tajā nodrošināt aprūpi līdz 12 jauniešiem.

15. tabula: **Naujenes BSAC bērnu pārvietošanas plāns**

BĒRNU PĀRVIETOŠANAS IESPĒJA	BĒRNU SKAITS	
	VSAC ŠOBRĪD ESOŠIE BĒRNI	PAŠVALDĪBA
1	2	4
Aprūpe ģimenes vidē: aizbildnība/audžuģimene/adopcija	Bērni līdz 7 gadu vecumam: 6	Daugavpils novads (6)
ĢVPP („3x8”)	9 ⁵⁶	Daugavpils novads (9)
„Jauniešu māja” Daugavas ielā 4a.	20 ⁵⁷	Daugavpils novads (20)

Avots: Autoru priekšlikums

3.5. Personāla resursu turpmākas izmantošanas plāns

Aptaujā ar Naujenes BSAC darbiniekiem noskaidrots, ka no aptaujātajiem 20 darbiniekiem 17 darbinieki ir ieinteresēti turpināt darbu ar bērniem, savukārt 3 darbinieki nav pārliecināti. Par pārējo 15 darbinieku vēlmi turpināt darbu ar bērniem nav informācijas.

Ja Daugavpils novada pašvaldība saskaņā ar piedāvāto bērnu pārvietošanas plānu izlemj izveidot 3 ĢVPP grupas un „jauniešu māju”, tad pakalpojumu īstenošanai būtu nepieciešami atbilstoši personāla resursi. Lai nodrošinātu individuālu pieeju un atbalsta/uzticības personu katram bērnam pēc viņa vajadzībām, reorganizācijas plāna izstrādātāji rekomendē darbinieku noslodzi plānot, nodrošinot bērniem nemainīgu personālu dienas garumā, kā arī darbdienu pēcpusdienās un brīvdienās pēc iespējas ieplānojot divus darbiniekus. Plānojot darbiniekus šādā veidā, pakalpojumu nodrošināšanai būtu nepieciešamas 12,5 – 23,1 aprūpes un rehabilitācijas personāla slodzes un 1,8 administrācijas un saimnieciskā personāla slodzes. Detalizētu priekšlikumu darbinieku plānošanai skatīt 16. tabulā. Papildus apmācību tēmas skatīt 5. pielikumā.

⁵⁵ Bērnu tiesību aizsardzības likums. <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁵⁶ Bērni, kas šobrīd ir vecumā 8-13 gadi, un pieņemot, ka ĢVPP pašvaldībā varētu tikt izveidots 2019. gadā. Šiem bērniem rekomendējama arī aprūpe ģimenes vidē.

⁵⁷ Tajā skaitā ietilpst 10 bērni, kam 2017. gadā ir 17 gadu.

16. tabula: Indikatīvais darbinieku slodžu skaits ĢVPP un “Jauniešu mājā”

APRŪPES FORMA	DARBINIEKI	SLODZES	DARBA LAIKS ⁵⁸
1	2	3	4
ĢVPP (LĪDZ 8 BĒRNI)	Sociālais audzinātājs vai sociālais rehabilitētājs (darbdiena) ⁵⁹	2	Pirmā maiņa: 15:00- 22:00 Otra maiņa: 15:00 – 8:00
	Sociālais audzinātājs vai sociālais rehabilitētājs (brīvdiena) ⁶⁰	3,8	Pirmā maiņa: 8:00-22:00 Otra maiņa: 9:00-9:00
„JAUNIEŠU MĀJA” (6 BĒRNI)	Sociālais darbinieks (darbdiena) ⁶¹	0,5	16:00-22:00
	Sociālais audzinātājs vai sociālais rehabilitētājs (darbdiena)	1,5	15:00 – 8:00
	Sociālais darbinieks (brīvdiena) ⁶²	1,3	9:00-22:00
	Sociālais audzinātājs vai sociālais rehabilitētājs (brīvdiena)	2,4	9:00-9:00
KOPĪGI ĢVPP UN „JAUNIEŠU MĀJA”	BSAC vadītājs	1	Darbdiena: 9:00-18:00
	Sociālais darbinieks	1	Darbdiena: 9:00-18:00
	Pavārs ⁶³	0,8	Darbdiena: 13:00-17:00 Brīvdiena: 12:00-17:00

Avots: Autoru priekšlikums

Kā papildus iespēja ir Naujenes BSAC darbinieku pārkvalifikācija ģimenes asistenta pakalpojuma sniegšanai, atbalsta sniegšanai audžuģimenē. Saskaņā ar Daugavpils novada bērnu ar FT individuālo vajadzību izvērtējumiem ģimenes asistents būtu nepieciešams 16 bērnu ģimenēs. Ģimenes asistentu pakalpojuma attīstība ir nozīmīga, atbalstot bioloģiskās ģimenes, kurās aug bērni ar FT, kurās ir risks pārtraukt bērnu aprūpes tiesības, kā arī atbalstot audžuģimenes un aizbildņus. Gadījumā, ja BSAC darbinieki izvēlas neturpināt pakalpojumu sniegšanu sociālajā jomā, ir pieejamas Nodarbinātības valsts aģentūras sniegtās apmācības un piedāvātās darba iespējas.

17. tabula: Naujenes BSAC personāla turpmākas izmantošanas plāns

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	NODARBINĀTĪBAS IESPĒJAS
1	2	3	4
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	Aprūpētājs	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢVPP ▪ Ģimenes atbalsta centrs ▪ „jauniešu māja” ▪ Ģimenes asistents ▪ Veselības aprūpes
	Sociālais aprūpētājs	6	
	Sociālais pedagogs	1	
	Psihologs	1	
	Feldšere	1	

⁵⁸ Darba laika un slodžu rekomendācijas sniegtas, balstoties uz Grašu Bērnu ciemata un Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra pieredzi

⁵⁹ Pieņemot, ka gadā ir vidēji 168 dienas, kurās bērni ir izglītības iestādē (sociālais audzinātājs strādā “darbdienas režīmā”)

⁶⁰ Pieņemot, ka gadā ir vidēji 198 dienas, kuras bērni nepavada izglītības iestādē - nedēļas nogales, svētku dienas, skolēnu brīvlaiki. (sociālais audzinātājs strādā “brīvdienas režīmā”)

⁶¹ Pieņemot, ka gadā ir vidēji 168 dienas, kurās jauniešie ir izglītības iestādē (darbinieks strādā “darbdienas režīmā”)

⁶² Pieņemot, ka gadā ir vidēji 198 dienas, kuras jaunieši nepavada izglītības iestādē - nedēļas nogales, svētku dienas, skolēnu brīvlaiki. (darbinieks strādā “brīvdienas režīmā”)

⁶³ Persona, kas uzrauga, lai uzturs ir atbilstošs bērna vajadzībām, kā arī pēc nepieciešamības gatavo maltīti (zivis, gaļa u.c.)

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	NODARBINĀTĪBAS IESPĒJAS
1	2	3	4
			iestāde
	Mūzikas skolotājs	1	<ul style="list-style-type: none"> Izglītības iestāde
Saimniecības personāls	Noliktavas pārzinis	1	<ul style="list-style-type: none"> Pār kvalificēties ĢVPP/„jauniešu mājas” pakalpojumu sniegšanai Ģimenes asistents Ģimenes atbalsta centrs
	Pavārs	2	
	automobiļa vadītājs	1	
	Sētnieks	1	
	Apkopējs	1	
	Veļas mazgātājs	1	
	Kurinātājs	2	
Administratīvais personāls	Direktore	1	<ul style="list-style-type: none"> ĢVPP/„jauniešu māja” Daugavpils novada pašvaldība Ģimenes asistents
	Grāmatvede	1	
	Saimniecības daļas vadītājs	1	
	Lietvede	1	
	Darba aizsardzības speciālists	1	
KOPĀ:34			

Avots: Autoru priekšlikums

Saskaņā ar Naujenes BSAC sniegto informāciju apmācības darbam ĢVPP/ „jauniešu māja” būtu nepieciešamas 21 darbiniekam, lai gan darbinieku aptaujā darbinieki norādīja, ka labprāt saņemtu vēl papildus apmācības un pilnveidotu savas kompetences. Darbiniekiem nepieciešamo apmācību sarakstu skatīt 18. tabulā.

18. tabula: Naujenes BSAC darbiniekiem nepieciešamās apmācību tēmas

NR.P.K.	APMĀCĪBU TĒMA	DARBINIEKU SKAITS
1	2	3
1.	Bērnu un jauniešu disciplinēšana	10
2.	Dāžādas terapijas (mūzikas, mākslas, smilšu, u.c.)	10
3.	Konfliktsituāciju risināšana	9
4.	Bērnu emocionālā audzināšana	8
5.	Stresa vadība	8
6.	Jauniešu sagatavošana patstāvīgai dzīvei	6
7.	Darbs ar atkarīgiem bērniem un jauniešiem	6
8.	Darbs ar bērniem un jauniešiem ar destruktīvu uzvedību	5
9.	Bērnu tiesību aizsardzības likums	4
10.	Brīvā laika pavadīšanas veidi	4
11.	Darbs ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem,	4
12.	Individuālās supervīzijas	3
13.	Bērni ar garīgās veselības un garīgas attīstības traucējumiem	3
14.	Bērnu ķermeņa valoda	2
15.	Montessori pedagoģija	2

NR.P.K.	APMĀCĪBU TĒMA	DARBINIEKU SKAITS
1	2	3
16.	Rīcība ekstrēmās situācijās (lēkmes - epilepsijas, astmas u.c.)	2
17.	Speciālā pedagoģija	1
18.	Darbs ar bērniem, kuriem ir funkcionāli traucējumi	1
19.	Ģimenes un jaunieša budžeta plānošana	1
20.	Fiziska vardarbība	1
21.	Emocionāla vardarbība	1
22.	Seksuāla vardarbība	1
23.	Sekstings	1

Avots: Darbinieku aptauja

3.6. Veicamās darbības, atbildīgie un laika grafiks

Šajā nodaļā apkopota informācija par Naujenes BSAC reorganizācijas ietvaros veicamajām galvenajām darbībām, to izpildes termiņu un atbildīgajiem. Rīcības virzieni un aktivitātes ir plānoti, domājot par bērnu aprūpes ģimenes vidē veicināšanu un pakalpojumu attīstību Naujenes BSAC ēkā.

19. tabula: **Naujenes BSAC reorganizācijas nozīmīgākās aktivitātes**

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020				2021					
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV		
1.	Bērnu aprūpes ģimenes vidē veicināšanas pasākumi																			
1.1.	Ģimeņu, kuru bērni ievietoti BSAC, rehabilitācijas plānu izstrāde	<ul style="list-style-type: none"> Sociālais dienests 																		
1.2.	Paplašinātās aizbildnības loka apzināšana	<ul style="list-style-type: none"> Bāriņtiesa 																		
1.3.	Sociālā darba ar bērnu un ģimeni īstenošana	<ul style="list-style-type: none"> BSAC vadība, darbinieki Sociālais dienests 																		
1.4.	AAA (aizbildnis, audžuģimene un adoptētājs) koncepcijas un atbalsta programmas izstrāde	<ul style="list-style-type: none"> Bāriņtiesa Sociālais dienests 																		
1.5.	AAA koncepcijas un atbalsta programmas īstenošana	<ul style="list-style-type: none"> Sociālais dienests Bāriņtiesa 																		
2.	Personāla resursu attīstība																			
2.1.	Izzināt (precizēt) darbinieka izaugsmes un apmācību intereses	<ul style="list-style-type: none"> BSAC vadība 																		
2.2.	Plānot personāla sastāvu (jauno) pakalpojumu sniegšanai	<ul style="list-style-type: none"> Pašvaldība 																		
2.3.	Speciālistu, darbinieku piesaistīšana (jauno) pakalpojumu sniegšanai	<ul style="list-style-type: none"> Pašvaldība 																		
2.4.	Esošo darbinieku apmācību īstenošana	<ul style="list-style-type: none"> BSAC vadība, darbinieki LPR 																		
3.	Telpu infrastruktūras attīstība un aprīkošana																			
3.1.	Vietas izvēle pakalpojuma izveidei	<ul style="list-style-type: none"> Pašvaldība 																		
3.2.	Telpu pielāgojumu vajadzību apzināšana	<ul style="list-style-type: none"> Attīstības un plānošanas nodaļa 																		
3.3.	Infrastruktūras izveides/pielāgošanas izmaksu apzināšana	<ul style="list-style-type: none"> Pašvaldība 																		

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020				2021			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
		(būvinženieris, attīstības plānošanas nodaļa)																
3.4.	Iepirkuma konkursa īstenošana	▪ Iepirkuma daļa																
3.5.	Būvprojekta izstrāde	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																
3.6.	Būvdarbu/remontdarbu īstenošana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																
3.7.	Telpu nodošana ekspluatācijā	▪ Pašvaldība																
3.8.	Aprīkojuma vajadzību apzināšana, plānošana	▪ BSAC vadība ▪ Sociālais dienests																
3.9.	Aprīkojuma iegāde	▪ BSAC vadība ▪ Sociālais dienests																
3.10.	Aprīkojuma uzstādīšana	▪ BSAC vadība ▪ Sociālais dienests																
4.	Finansējuma piesaiste un apgūšana																	
4.1.	Projekta pieteikuma izstrāde un iesniegšana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																
4.2.	Līguma slēgšana	▪ Pašvaldība																
4.3.	Finansējuma apguve	▪ Pašvaldība																
4.4.	Finansējuma izlietojuma atskaišu sagatavošana, iesniegšana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																
5.	Bērnu pārvietošana (ja attiecināms)																	
5.1.	Bērna interešu, vēlmju izziņāšana	▪ BSAC vadība, darbinieki																
5.2.	Bērnu/jauniešu līdzdalība plānošanā	▪ BSAC darbinieki																
5.3.	Bērnu pārvietošanas atbalsta plāna izstrāde	▪ BSAC darbinieki																
5.4.	Bērnu sagatavošana pārejai uz ģimenes vidi vai ĢVPP	▪ BSAC vadība, darbinieki																

Avots: Autoru priekšlikums

3.7. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti

Nodaļā sniegts reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti, domājot gan par aizbildņu, audžuģimeņu, adoptētāju aktivitātes un bērnu labklājības veicināšanu, gan iespējām personāla kvalifikācijas paaugstināšanai un sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai.

No Projekta līdzekļiem ir pieejams atbalsts aizbildņu, audžuģimeņu un adoptētāju skaita palielināšanai, savukārt no ERAF līdzekļiem – finansējums SBSP infrastruktūras izveidei, atjaunošanai. Saskaņā ar Rīcības plānu deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam ĢVPP infrastruktūras izveidei no ERAF indikatīvi tiek plānoti 21 300 EUR uz 1 bērnu un "jauniešu mājas" izveidei – 10 000 EUR uz 1 bērnu.

Pakalpojumu attīstīšanai nepieciešamā finansējuma apjomu un avotus skatīt 15. tabulā.

20. tabula: Reorganizācijas plāna īstenošanai nepieciešamais finansējums un tā avoti

NR.P.K.	REORGANIZĀCIJAS RISINĀJUMS	NEPIECIEŠAMĀ FINANSĒJUMA APJOMS (EUR)	FINANSĒJUMA AVOTI
1	2	3	4
1.	Pasākumi aizbildņu, audžuģimeņu, adoptētāju skaita palielināšanai Lai palielinātu audžuģimeņu, aizbildņu adoptētāju skaitu, nepieciešams organizēt motivējošus, konsultējošus un izglītojošus pasākumus.	Atbilstoši veicamajiem pasākumiem/ detalizētam pasākumu plānam	<ul style="list-style-type: none"> Projekta līdzekļi Pašvaldības budžets
2.	Darbinieku prasmju pilnveide Apmācības darbiniekiem, kas turpinās darbu ĢVPP/ "jauniešu mājā". Pieņemts, ka šādas apmācības ilgst vidēji 3 dienas un izmaksā 40 EUR dienā.	120 EUR/ darbiniekam	<ul style="list-style-type: none"> Projekta līdzekļi Pašvaldības budžets Personīgie līdzekļi
3.	Darbinieku pārkvalificēšana Apmācības darbiniekiem, kas turpinās darbu ĢVPP/ "jauniešu mājā" un kuriem nepieciešama pārkvalifikācija. Pieņemts, ka 2. profesionālās kvalifikācijas līmeņa apmācības "Sociālā aprūpe" izmaksā vidēji 400 EUR/480h.	400 EUR/ darbiniekam	<ul style="list-style-type: none"> Projekta līdzekļi Pašvaldības budžets
4.	Atbalsts bērniem Atbalsts bērniem, kas tiek aprūpēti aizbildnībā, audžuģimenē, sociālās rehabilitācijas nodrošināšanai. Pieņemts, ka dažādi sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (piemēram, psihologa konsultācijas, psihoterapija, kanisterapija, reitterapija, Montessori nodarbības) izmaksā vidēji 25 EUR/nodarbība un bērnam ir nepieciešamas vismaz 4 nodarbības mēnesī.	1 200 EUR/ gadā bērnam	<ul style="list-style-type: none"> Pašvaldības budžets
6.	Pakalpojumu izveide esošajā Naujenes BSAC ēkā	206 278 EUR	<ul style="list-style-type: none"> ERAF līdzekļi Pašvaldības budžets

Avots: Autoru priekšlikums

4. PIELIKUMI

1. PIELIKUMS: Naujenes BSAC bērniem nepieciešamie pakalpojumi saskaņā ar individuālo vajadzību izvērtējumu

PAKALPOJUMU VEIDS	PAKALPOJUMS	BĒRNU SKAITS NAUJENE
1	2	
APRŪPE ĢIMENES VIDĒ	Audžuģimene	9
	Specializētā audžuģimene	2
	Terapeitiskā audžuģimene	4
	Audžuģimene pusaudžiem	12
	Audžuģimene vienas ģimenes bērniem, bērniem ar radniecības saitēm	8
	Audžuģimene nepilngadīgām mātēm vai mātēm ar funkcionālajiem traucējumiem	1
	SOS ģimene ciematā vai integrētā SOS ģimene kopienā	6
APRŪPE ĢVPP" JAUNIEŠU MĀJĀ"	Jauniešu māja	10
	Grupu māja (dzīvoklis)	4
	Grupu māja (dzīvoklis) bērniem ar FT	1
	Profesionālās ievirzes jauniešu māja (dzīvoklis)	2
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	Sociālā darbinieka (t.sk. karitatīvā sociālā darbinieka) individuālās konsultācijas t.sk. psihosociālais darbs	5
VESELĪBAS APRŪPE	Psihiatra konsultācijas	4
	Ģimenes ārsta konsultācija	2
	Citi medicīnas aprūpes pakalpojumi:	2
	Neirologs	1
SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA	Sociālā rehabilitācija pēc traumatisma programmas	2
	Dienas aprūpes centrs	4
	Ģimenes asistenta pakalpojums	5
	Logopēds	10
	Ergoterapeits	10
	Psihoterapeits	12
	Psihologs	29
Fizioterapeits	16	

PAKALPOJUMU VEIDS	PAKALPOJUMS	BĒRNU SKAITS NAUJENE
1	2	
	Speciālais/attīstošais pedagogs	9
	Defektologs	4
	Cits	10
	Izglītojošās atbalsta grupas	27
	Nodarbības prasmju apmācībai	29
	Radošās darbnīcas	26
	Uzvedības un saskarsmes korekcijas (sociālās rehabilitācijas) programmas un/vai nodarbības	12
	Saskarsmes treniņgrupas BF	1
PĀRĒJIE AR REHABILITĀCIJU SAISTĪTIE PAKALPOJUMI	Pārējie ar rehabilitāciju saistītie pakalpojumi:	2
	Mūzikas terapija	17
	Mākslas terapija	11
	Kustību/deju terapija	22
	Smilšu terapija	5
	Tera spēle	3
	Kognitīvi biheiviorālā terapija	2
	Marte Meo	4
	Reitterapija	1
	Kanisterapija	29
	Delfīnu terapija	24
	Cits	4
	Alternatīvā un augmentatīvā komunikācija:	4
IZGLĪTĪBA	Bērna tikšanās ar bioloģisko vecāku organizēšana	6
	Pasākumi, kuri vērsti uz ģimeņu kompetenču attīstību bērnu aprūpē un/vai atgriešanai ģimenē	3
	Pasākumi, kuri vērsti uz bērnu saskarsmi ar ģimeni, kur viens no vecākiem ir ieslodzījuma vietā un/vai ar ierobežotu mobilitāti (psihoneiroloģiskās klīnikās)	1
	Pasākumi, kuri vērsti uz bērnu saskarsmi ar svarīgām un nozīmīgām bērna personām, piemēram, viesģimeni, atbalsta ģimeni, krustmāti vai bijušo audžuģimeni	3

PAKALPOJUMU VEIDS	PAKALPOJUMS	BĒRNU SKAITS NAUJENE
1	2	
	Vispārējās izglītības programmas apguve	2
	Iekļaujošā izglītības programma	12
TRANSPORTS	Sabiedriskais transports	11
	Cits transports	27
BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANA	Teātris	1
	Zīmēšana	17
	Dejas	17
	Veidošana	26
	Ekskursijas, pārgājieni	21
	Nometnes	16
	Grāmatu lasīšana	21
	Dziedāšana	9
	Avīžu lasīšana	9
	Pastaigās ārā	19
	Iepirkšanās	10
	Ēdiena gatavošana	22
	Puzles likšana	6
	Krustvārdu mīklu minēšana	1
	Sportošana	27
	Keramika	4
	Galda spēles	5
	Galdniecības darbi	12
	Saimniecības darbi	18
	Dārza darbi	1
Cits	9	

2. PIELIKUMS: Izglītības iestāžu pieejamība

NR.P.K.	IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	ATTĀLUMS LĪDZ NAUJENES BSAC, KM
1	2	3
PIRMSSKOLAS UN SĀKUMSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
1.	Naujenes pirmskolas izglītības iestāde "Rūķītis"	1,2
2.	Nīcgales pirmskolas izglītības iestāde "Sprīdītis"	43,5
3.	Nīcgales sākumskola	43,4
PAMATIZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
4.	Biķernieku pamatskola	15,7
5.	Kalupes pamatskola	35,2
6.	Laucesas pamatskola	18,7
7.	Lāču pamatskola	6,6
8.	Medumu pamatskola	28,4
9.	Naujenes pamatskola	8,8
10.	Randenenes pamatskola	15,1
11.	Silenes pamatskola	23,5
12.	Medumu internātpamatskola	28,8
VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
13.	Salienas vidusskola	36,4
14.	Sventes vidusskola	23,2
15.	Špoģu vidusskola	22,2
16.	Vaboles vidusskola	27,6
17.	Zemgales vidusskola	27,5
PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
18.	Gaujienas mūzikas un mākslas skola	23,2
19.	Alūksnes mūzikas skolas – Apes mācību punkts	22,3

Avots: Daugavpils novada Izglītības pārvaldes mājaslapa, <https://edu.daugavpilsnovads.lv/>;
<https://www.google.lv/maps>

3. PIELIKUMS: Naujenes BSAC ēku tehniskā stāvokļa novērtējums

3.1. PIELIKUMS. Naujenes BSAC galvenās ēkas tehniskā stāvokļa novērtējums.

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
1.	Ēkas vispārējais stāvoklis:		
1.1	Fasāde	Ķieģeļu mūra fasāde. Fiziskais stāvoklis- apmierinošs/vidējs (būtiski ieguldījumi remontam nav nepieciešami).	Apmierinošs/vidējs
1.2	Logi, durvis	PVC logi. Fiziskais stāvoklis - labs.	Labs
1.3	Jumts	Divslīpņu jumts, segums - jumta skārda loksnes.	Labs
1.4	Iekšējās telpas	Iekšējās telpas apdares fiziskais stāvoklis ir apmierinošs. Lielākoties telpās nav mūsdienīga kosmētiskā remonta, bet esošā apdare ir saglabājusies labā kvalitātē.	Apmierinošs
1.5	Sanitārtehniskais stāvoklis	Atbilstošs. Sanitārtehnisko ierīču un telpu fiziskais stāvoklis ir labs vai apmierinošs (telpās, kur tās nav nomainītas).	Labs
1.6	Ugunsdrošība un evakuācija	Telpās ir izvietotas evakuācijas shēmas un ugunsdzēsības aparāti, ierīkota ugunsgrēka atklāšanas sistēma. Evakuācijas ceļi un izejas ir nodrošinātas.	Labs
2.	Inženiertīkli:		
2.1	Apkure	Ēka tiek apsildīta ar centrālo apkures sistēmu (cietā kurināmā katls). Šis katls nodrošina arī pārējo bērnu nama ēku apkuri. Bērnu nams funkcionē kopīpašumā, kas sastāv no vairākām ēkām. Apkures sistēmas fiziskais stāvoklis ir vidējs, vairākās vietās ir palikuši padomju laika tehniskie risinājumi (ķeta radiatoru u.c.). Sistēma savu funkciju pilda.	Vidējs
2.2	Ventilācija	Ēkā paredzētā ventilācija savu funkciju nepilda, dažās telpās ir jūtams sasmacis gaiss, telpu stūros pelējums (paaugstināts mitrums)	Sliktas
2.3	Elektroapgāde	Elektroinstalācija ir vidējā fiziskā stāvoklī.	Vidējs
2.4	Sadzīves kanalizācija	Sanmezglas kanalizācijas sistēmas lielākoties ir pārbūvētas un savu funkciju pilda. Bet ārējie kanalizācijas tīkli ir sliktā tehniskā stāvoklī.	Vidējs/labs
2.5	Ūdensvads	Izbūvēta jauna ūdensapgādes sistēma - nomainītas caurules.	Vidējs/apmierinošs
2.6	Citas sistēmas	Ugunsdzēsības trauksmes un apziņošanas signalizācija. Ēkā ir ierīkota videonovērošanas sistēma.	Labs
2.7	Ārējie inženiertīkli	Ūdensapgāde - visu ēku kompleksu ūdens apgādei ir vienots risinājums, kas pieslēgts pie pārējiem apdzīvotās vietas tīkliem. Kanalizācija - pieslēgums ciemata tīkliem, elektroapgāde ir pieslēgta pie centralizētajiem tīkliem. Ārējā kanalizācijas sistēma ir	No vidēja līdz sliktam

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
		sliktā stāvoklī. Pēc bērnu nama pārstāvja sniegtās informācijas novada pašvaldība piešķir finansējumu kanalizācijas tīkla nomaiņai, darbus paredzēts izpildīt 2017. gadā.	
3.	Infrastruktūra:		
3.1	Teritorija	Ēku kompleksa sastāvā ietilpst plašas teritorijas, kurās ir izbūvēti sporta laukumi un bērnu laukumi. Bērnu nama bērniem ir iespējas izmantot visu šo infrastruktūru. Sporta un rotaļu laukumi ar morāli un fiziski degradējušos infrastruktūru.	Apmierinošs

(Avots: Būvspeciālista veiktais novērtējums 06.07.2017)

3.2. PIELIKUMS. Naujenes BSAC ēkas tehniskā stāvokļa novērtējums.

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
1.	Ēkas vispārējais stāvoklis:		
1.1	Fasāde	Ķieģeļu mūra fasāde ar siltinājumu.	Labs
1.2	Logi, durvis	PVC logi. Fiziskais stāvoklis - labs.	Labs
1.3	Jumts	Divslīpņu jumts, segums - jumta skārda loksnes.	Labs
1.4	Iekšējās	Atbilst mūsdienu prasībām.	Labs
1.5	Sanitārtehniskais stāvoklis	Atbilst mūsdienu prasībām.	Labs
1.6	Ugunsdrošība un evakuācija	Telpās ir izvietotas evakuācijas shēmas, ierīkota ugunsgrēka atklāšanas sistēma. Evakuācijas ceļi un izejas ir nodrošinātas.	Labs
2.	Inženiertīkli:		
2.1	Apkure	Ēka tiek apsildīta ar centrālo apkures sistēmu (cietā kurināmais katls). Šis katls nodrošina arī pārējo bērnu nama ēku apkuri. Bērnu nams funkcionē kopīpašumā, kas sastāv no vairākām ēkām. Apkures sistēmas fiziskais stāvoklis ir labs, vairākās vietās ir palikuši padomju laika tehniskie risinājumi (ķeta radiatoru u.c.). Sistēma savu funkciju pilda.	Vidējs/labs
2.2	Ventilācija	Ēkā paredzētā ventilācija savu funkciju pilda.	Labs
2.3	Elektroapgāde	Atbilst mūsdienu prasībām.	Labs
2.4	Sadzīves kanalizācija	Sanmezglos kanalizācijas sistēmas ir pārbūvētas un savu funkciju pilda.	Labs
2.5	Ūdensvads	Izbūvēta jauna ūdensapgādes sistēma - nomainītas caurules.	Labs
2.6	Citas sistēmas	Ugunsdzēsības trauksmes signalizācija.	Labs

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
2.7	Ārējie inženiertīkli	Ūdensapgāde- visu ēku kompleksu ūdens apgādei ir vienots risinājums, kas pieslēgts pie pārējiem apdzīvotās vietas tīkliem. Kanalizācija - pieslēgums ciemata tīkliem, elektroapgāde ir pieslēgta pie centralizētajiem tīkliem. Ārējā kanalizācijas sistēma ir sliktā stāvoklī. Pēc bērnu nama pārstāvja sniegtās informācijas novada pašvaldība ir piešķīrusi finansējumu kanalizācijas tīkla nomaīņai, darbus paredzēts izpildīt 2017. gadā.	No vidēja līdz sliktam
3.	Infrastruktūra:		
3.1	Pieguļoša teritorija	Ēku kompleksa sastāvā ietilpst plašas teritorijas, kurās ir izbūvēti sporta laukumi un bērnu laukumi. Bērnu nama bērniem ir iespējas izmantot visu šo infrastruktūru. Sporta un rotaļu laukumi ar morāli un fiziski degradējušo infrastruktūru.	Apmierinošs

(Avots: Būvspeciālista veiktais novērtējums 06.07.2017)

3.3. PIELIKUMS. Naujenes BSAC dzīvojamās ēkas tehniskā stāvokļa novērtējums.

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
1.	Ēkas vispārējais stāvoklis:		
1.1	Fasāde	Ēkas ārējās sienas - koka ar apmetumu. Pēc bērnu nama pārstāvja sniegtās informācijas, ziemas periodā ēkā ir salīdzinoši auksti, jo ārējās sienas nav siltinātās.	Apmierinošs
1.2	Logi, durvis	PVC logi. Fiziskais stāvoklis - labs.	Labs
1.3	Jumts	Divslīpņu jumts, segums - bitumena šindeļi.	Labs
1.4	Iekštelpas	Atbilst mūsdienu prasībām.	Labs
1.5	Sanitārtehniskais stāvoklis	Atbilst mūsdienu prasībām.	Labs
1.6	Ugunsdrošība un evakuācija	Telpās ir izvietotas evakuācijas shēmas, ierīkota ugunsgrēka atklāšanas sistēma. Evakuācijas ceļi un izejas ir nodrošinātas.	Labs
2.	Inženiertīkli:		
2.1	Apkure	Ēka tiek apsildīta ar centrālo apkures sistēmu (cietā kurināmais katls). Šis katls nodrošina arī pārējo bērnu nama ēku apkuri. Bērnu nams funkcionē kopīpašumā, kas sastāv no vairākām ēkām. Apkures sistēmas fiziskais stāvoklis ir labs.	Vidējs/Labs

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
2.2	Ventilācija	Ēkā paredzētā ventilācija savu funkciju pilda.	Labs
2.3	Elektroapgāde	Atbilst mūsdienu prasībām.	Labs
2.4	Sadzīves kanalizācija	Sanmezglos kanalizācijas sistēmas ir pārbūvētas un savu funkciju pilda.	Labs
2.5	Ūdensvads	Izbūvēta jauna ūdensapgādes sistēma - nomainītas caurules.	Labs
2.6	Citas sistēmas	Ugunsdzēsības trauksmes signalizācija.	Labs
2.7	Ārējie inženiertīkli	Ūdensapgāde - visu ēku kompleksu ūdens apgādei ir vienots risinājums, kas pieslēgts pie pārējiem apdzīvotās vietas tīkliem. Kanalizācija - pieslēgums ciemata tīkliem, elektroapgāde ir pieslēgta pie centralizētajiem tīkliem. Ārējā kanalizācijas sistēma ir sliktā stāvoklī. Pēc bērnu nama pārstāvja sniegtās informācijas, novada pašvaldība piešķīrusi finansējumu kanalizācijas tīkla nomainīšanai, darbus paredzēts izpildīt 2017. gadā.	No vidēja līdz sliktam
3.	Infrastruktūra:		
3.1	Pieguļoša teritorija	Ēku kompleksa sastāvā ietilpst plašas teritorijas, kurās ir izbūvēti sporta laukumi un bērnu laukumi. Bērnu nama bērniem ir iespēja izmantot visu šo infrastruktūru. Sporta un rotaļu laukumi ar morāli un fiziski degradējušos infrastruktūru.	Apmierinošs

(Avots: Būvspeciālista veiktais novērtējums 07.07.2017)

4. PIELIKUMS: Naujenes BSAC ēku un telpu fotofiksācija

3.1. Naujenes BSAC galvenā ēka 917.5 m². Kadastra apzīmējums 44470060222001.

3.1.1.attēls. Bērnu nama ēkas fasāde (apmales ir nedaudz bojātās, sienas pie pamatiem cieš no paaugstināta mitruma)

3.1.2.attēls. Bērnu nama ēkas fasāde (apmales ir nedaudz bojātās, sienas pie pamatiem cieš no paaugstināta mitruma)

3.1.3.attēls. Bērnu nama ēkas fasāde (apmales ir nedaudz bojātās, sienas pie pamatiem cieš no paaugstināta mitruma)

3.1.4.attēls. Bojāta kanalizācijas sistēmas lūka

3.1.5.attēls. Sporta un rotaļu laukumi ar morāli un fiziski degradējušos infrastruktūru

3.1.6.attēls. Sporta un rotaļu laukumi ar morāli un fiziski degradējušos infrastruktūru

3.1.7.attēls. Katlu mājas iekārtas

3.1.8.attēls. Katlu mājas iekārtas

3.1.9.attēls. Virtuves bloks

3.1.10.attēls. Ugunsgrēka atklāšanas sistēma

3.1.11.attēls. 2. stāva 20. telpa

3.1.12.attēls. 2. stāva 20. telpa (bērnu guļamistaba)

3.1.13.attēls. Pelējums istabu stūros

3.1.14.attēls. Sanitārais mezgls turpat

3.1.15.attēls. 2. stāva 3. telpa (bērnu istaba)

3.1.16.attēls. Sanitārais mezgls turpat

3.1.17.attēls. 2. stāva 14. telpa (aktu zāle)

3.1.18.attēls. Koridors otrajā stāvā

3.2. BSAC ēka 381 m². Kadastra apzīmējums 4474 006 0222 006.

3.2.1.attēls. Ēkas fasāde

3.2.2.attēls. Ēkas fasāde

3.2.3.attēls. Atpūtas laukums blakus ēkai

3.2.4.attēls. Virtuve

3.2.5.attēls. Sanmezgls

3.2.6.attēls. Bērnu istaba

3.2.7.attēls. Bērnu istaba

3.2.8.attēls. Koridors

3.3. Naujenes BSAC ēka 236.9 m². Kadastra apzīmējums 4474 006 0222 007.

3.3.1.attēls. Ēkas fasāde

3.3.2.attēls. Ēkas fasāde

3.3.3.attēls. Atpūtas telpa ēkas 1. stāvā

3.3.4.attēls. Virtuve

3.3.5.attēls. Sanitārais mezgls

3.3.6.attēls. Bērnu istaba ēkas 2. stāvā

3.3.7.attēls. Bērnu istaba ēkas 2. stāvā

5. PIELIKUMS: Naujenes BSAC darbiniekiem rekomendējamās apmācību tēmas

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMAS NOSAUKUMS	ILGUMS, AKADĒMISKĀS STUNDAS	APRAKSTS
1	2	3	4
1.	„Quality4Children” standarti	8s	Starptautiski atzīti standarti par bērna labākajām interesēm atbilstošu ĢVPP nodrošināšanu bez vecāku gādības palikušiem bērniem.
2.	Benčmarkings (<i>Benchmarking</i>)	24	Starptautiski atzīta programma, kas paredzēta organizācijām, kuru mērķa auditorija ir bērni. Programma balstīta piecos bērnu pamattiesību ievērošanas principos ANO konvencijā.
3.	Kompetents emocionāli traumētu bērnu aprūpētājs	24	Starptautiski atzīta programma, kura ietver praktiskus instrumentus, kā strādāt un sniegt atbalstu vardarbībā cietušiem bērniem. Apmācības paredzētas ārpusģimenes aprūpē iesaistīto darbinieku grupām (audžuģimenes, aizbildņi, adoptētāji, institūciju darbinieki, sociālo dienestu un bāriņtiesu darbinieki, arī pedagogi) un tajās ietvertas praktiskas metodes, kā atpazīt bērna traumas un strādāt, lai novērstu šo traumu ietekmi uz bērna attīstību.
4.	Resiliences pieeja bērnu audzināšanā	24	Starptautiski atzīta programma darbā ar vardarbībā cietušiem bērniem, bērniem ar uzvedības problēmām, kura balstīta uz bērna spēka punktiem un resursiem.
5.	Teraspēles (<i>teraply</i>)	24	Starptautiski atzīta programma, kur metodes vairāk tiek izmantotas jaunāka vecuma bērniem ar piesaistes problēmām.